

HÁBORU AZ ITAL KÖRÜL EGY OLASZ TEHER GŐZÖSÖN

A száraz felügyelők felmentek egy olasz hajóra és hosszas küzdelem után lefoglalták az italkészletet.

537 üveg cognacot sikerült nekik lefoglalni.

NEW YORK, márc. 4. — A kormány ügynökei ma először szálltak komoly harcra azokkal, akik nem akarták magukat a szárazsági törvénynek alávetni. Sikerült nekik a harcból győztesként kikerülni és a vesztetéstől elvett 537 üveg cognacot átadták a vámháznak. A szénakmányt a President Wilson nevű olasz gőzösön ejtették.

Thomas E. Rush vezette a razzát a hajó ellen. A hajó legénye már régebben gyanús volt, hogy italt akar becsapni az Egyesült Államokba. A hajón minden lámpát, tak a hajón minden lámpát, hogy annál nagyobb titokban szállíthassák partra az italkészletet, ez a hadieset azonban nem használt semmit, a száraz felügyelők éberek és elszántak voltak rajtuk ütöttek és rövid küzdelem után kényszerítették az olaszokat, hogy a csatateret elhagyják.

Rush később ismét látogatást tett a hajón, hogy maradjék meg valami innivaló s csak akkor távozott, mikor meggyőződött arról, hogy ő és emberei alapos munkát végeztek, a hajón már nincsen semmi. Az olasz matrózok csendben várakoztak, hogy elhagyja a hajót. Senki egy ujjal nem nyult hozzá.

Albert Hokensen, aki egyik alvezére volt a razzának, a nap folyamán még kapott ugyan egy-két fenyegető telefon felhívást, de ezek is megszűntek és valószínűnek látszik, hogy ez a harc végét jelenti.

ELISMERTÉK A ZSIDÓKAT.

Csehszlovákiában elismerték a zsidók nemzeti jogait.

PRÁGA, márc. 4. — A csehszlovák köztársaság parlamentje elfogadta az új alkotmányjogi törvényt, amely többek között elismeri a zsidóknak a nemzeti jogait. olyképen, mint ahogy a békeszerződés a kisebbségek jogait respektálni kívánja.

Az új európai államokban, különösen az utóbbi időben, megjelent ellenszenv mutatkozik a zsidók ellen, épen ezért jellemző és feltűnő a csehszlovák parlament állásfoglalása. Különben is ez az első eset, hogy az új államok egyike beleveszi az alkotmányába azt, hogy a zsidókkal tisztességesen kell bánni, mint az ország polgáraival.

A zsidók természetesen nagy megnyugvással vették tudomást a parlament állásfoglalásáról.

ÓRIÁSI VIHAR SZÁGULD KELET FELÉ NYUGATRÓL

Nyugat felől, kelet felé a tél legrettenesebb vihara most százugd keletre szűl az államokon.

A vihar már eddig is rettenetes károkat okozott.

CHICAGO, Ill., márc. 4. — A nyugati államokból, kelet felé, a tél legrettenesebb vihara most százugd keletre szűl az államokon. A vihar előbb megérintette a hegyeket és sűrű erdőzet és most érkezett ide a sikságra.

A vihar Coloradoban, Nebraska és South Dakotában igen sok falut teljesen tönkretett. Kansasban, Oklahomában, Missouriban, Iowában, Arkansasban, Texasban és Minnesotában tönkretette a telefon és táviró készülékeket.

Az időjósok szerint a vihar rémes gyorsasággal fog most már kelet és dél felé haladni.

A vasuti közlekedést főleg South Dakotában és Minnesotában akasztotta meg a vihar. Az egyébb részekben inkább a táviró összeköttetést akasztotta meg. Vasuti szakemberek szerint a kár olyan nagy, hogy egyelőre nem is lehet felbecsülni.

Coloradonak a La Plata bányavidékén a hó husz láb magasán áll. Azt hiszik, hogy az árvíz, amely kilenc évvel ezelőtt olyannyira tönkretette ezt a vidéket, most meg fog ismétlődni.

A vihar által meglátogatott városokban a villamos közlekedés teljesen szűnelt, mert a pályákat a vihar egyszerűen használhatatlanná tette. A városokban nem lehet telefonálni, mert a telefonhálózat is tönkrement a viharban.

Hir szerint jó egynehány hét eltelik majd addig, amíg Coloradoban a vasuti forgalmat helyre lehet állítani.

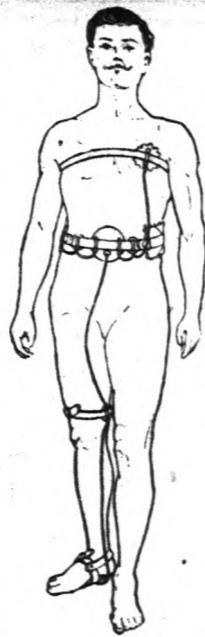
SZOCIALIZÁLTAK A CIPŐ-IPART.

WASHINGTON, márc. 4. — Az Arbeiter Zeitung legutolsó ideérkezett számában az a hír jelent meg, hogy Ausztriában a cipőipart már szocializálták.

A kormány az új organizáció számára átadta már a brünni bőrgyárakat, a bécsi hatalmas gyárépületeket és a mitterdorffi cipőipart és cipőszarokgyárat. Kooperatív társaságok, amelyek a fogyasztó közönséget reprezentálják, adják a szükséges tőkét. A jövedelem egy negyede jut ezeknek a kooperatív társulatoknak, egy negyede a kézimunkásoknak és hivatalnokoknak és egy negyede az államnak. A gyárakat egy bizottság vezeti, amelynek három tagját az állam küldi ki, három tagja a kooperatív társulatok megbízottja és négy tagja a munkások közül kerül majd ki.

VILLAMOS DERÉKÖV

A modern tudomány diadala.

Villamoság az élet. A tudomány már régen fölfedezte a nagy sikerrel alkalmazza a villamoságot mint gyógyító eszközt. A Villamos Deréköv utján, mely a Vörös Kereszt Patikából rendelhető meg, mindenkinek módjában van, hogy ziom s idegrendszerét a kellő villamosággal táplálja s elvesztett erejét visszanyerje.

Mikor az idegek s izmok elgyengülnek, akkor az ember elveszti jó kedvét, nem tud enni, aludni, fájdalmak jelennek meg a test különböző részeiben, fejfájás, szédülés stb. jelentkeznek.

A Villamos Deréköv mindenkinek módot nyújt arra, hogy belső orvosság használatá nélkül erejét s egészségét visszanyerje. Irjon következő felvilágosításért az alanti címre:

VÖRÖS KERESZT PATIKA
8901 BUCKEYE ROAD,
CLEVELAND, OHIO

A H. C. L. ELLEN.

New York kormányzója harcot folytat a megélhetési viszonyok drágasága ellen.

ALBANY, márc. 4. — Smith kormányzó a törvényhozó testület előtt kijelentette, hogy azok a harcok, amelyeket eddig folytattak a megélhetési viszonyok drágasága ellen, mind eredménytelenül végződtek. Azonban a harcot nem szabad annyiban hagyni, tovább kell folytatni, azonban nem erőszakkal, hanem minden oldalról, óvatosan támadva.

A kormányzó felolvasott egy hivatalos adatokkal telt listát, amelyből nyilvánvaló lett, hogy az utolsó hat hónap alatt a megélhetési cikkek árai rohamosan emelkedtek.

A kormányzó úgy a Háznak, mint a szenátusnak azt aján-

lotta, hozzon törvényt azok ellen, akik a piacról visszatartják az élelmiszert, vagy elfejeslik az ennyivalót, csak azért, hogy az árak emelkedését elősegítsék.

A kormányzó szerint legokosabb lenne, ha az élelmiszerkereskedőket engedélylyel látnák el.

SZOVJET KÖZTÁRSASÁG PORTUGALIÁBAN.

MADRID, márc. 4. — A portugál határról ideérkezett hírek arról számolnak be, hogy Portugáliában a munkások kimondták a szoviet köztársaságot.

A mozgalmat a vasut munkások kezdték meg. Csakhamar esatlakoztak hozzájuk a postások és a távirónak az alkalmazottai.

A hírt egyelőre egy oldalról sem erősítették meg.

UJABB RENDŐRI BOTRÁNY VAN NEW YORKBAN

Egy new yorki detektív ellen súlyos vádakatt emelt több leány. — A titkos rendőrt megvesztegették

Ó maga kényszerítette a lányokat, hogy vesztegessék meg.

NEW YORK, márc. 4. — John J. Gunson, városi detektív azzal a váddal került az ügyész elé, hogy védtelen emberekkel szemben erőszakoskodott, vesztegetni nem engedte magát, sőt, hogy a vesztegetést kiereszkolta. A ügyész kijelentette, hogy az újabb new yorki rendőrségi botrányban nem ez az utolsó szó, nagyon valószínűnek látszik, hogy a rendőrségnek több olyan szennyese is van, amelyet most napvilágra fognak hozni.

A grand jury előtt három leány vallotta azt, hogy a detektív hagyta magát tőlük megvesztegetni, sőt, kényszerítette őket, hogy neki "váltásdíjat" fizessenek.

Több oldalról az a hír látott napvilágot, hogy a Decker ügy óta olyan botrány nem volt a new yorki rendőrségnek, mint amilyen most lesz, kiderült ugyanis, a vizsgálat alatt, hogy nemcsak Gunson volt az egyetlen detektív, aki ilyen módon lányokat zsarolt, vagy meg hagyta magát másoktól is vesztegetni. Az ügyész kezében van már azoknak a detektíveknek s rendőrtisztviselőknek a névsora, akik ilyen módon visszaéltek az állásukkal.

Rebecca Melyado, az áldozatok egyike, azt vallotta az ügyész előtt, hogy a detektívnek két év leforgása alatt ötezer dollárt fizetett s hogy a nővéreként szerepelt, mert a

KÜLDJÖN dollárokat Magyarországra

Miután öt hónapon át nem adtunk el Magyarországra szóló pénztalványt semmi formában, mivel azt hittük, hogy a bizonytalan viszonyok folytán nem nyújthatunk ott kielégítő szolgálatot, most eladunk külföldi pénztalványt és chekkek dollár értékben, Magyarországra való átutalásra. Eme átutalások Magyarországon a napi árfolyam szerint lesznek beváltva.

Európai képviselőink kábel-távirat útján küldött tanácsa az, hogy a pénz átutalások egyesült állami dollár értékben történjenek, az egyes országokban érvényes pénznem helyett, minthogy a csekély díjon kívül, az ily átutalásoknak nagy előnye is van, például a koronákra szóló utalvány felett, mert a dollár érték külföldön nagyon kereslett.

Eme tények folytán miután értesültünk, a pénzbevitel a tengeren túl előnyösebb mint itt a megfelelő napon. A dollár Magyarországon még jó ideig nagyon keresett lesz és amíg e viszony úgy marad, a beváltás ott előnyösebb lesz.

További előnye a dollár küldeményeknek az, hogy ha nem fizethető ki a címzettnek, itt a dollár teljes értéke lesz vissza fizetve, tekintet nélkül a beváltási érték emelkedésére vagy esőkkenésére.

E társaság tehát elhatározta, hogy egyelőre csakis dollár értékre szóló átutalásokat fogad el Magyarországra, külföldi utalvány vagy chekk formájában.

Eljárás a következő:

Menjen el bármely nagy American Railway Express irodába, annak fiókügynökéhez, vagy az American Express egy irodájához, amilyen van New York, Boston, Philadelphia, Baltimore, Buffalo, Pittsburgh, St. Louis, Cleveland, Cincinnati, Chicago, Detroit, Minneapolis, Kansas City, San Francisco, Los Angeles, Seattle és Montreal városokban. Vagy írjon a saját anyanyelvén az alanti címre:

AMERICAN EXPRESS COMPANY

Foreign Money Order Department "F"
65 Broadway, New York

Clevelandi irodánk: 2048 East 9th Street

Bármikor pénzt küld valahová, követelje az American Express Co. fevénnyét. Ez biztosítja Önt a károsodás ellen.

HUSVÉTRA

küldhet pénzt az óhazában élő szeretteinek. Hogy a pénz odaérjen husvétra, ne várjon sokáig. Küldje el a hazaküldésre szánt dollárokat a pontos óhazai címmel a következő címre:

KISS EMIL, BANKÁR

133 SECOND AVENUE, NEW YORK

HAZAUTAZÓK: NEW YORKTÓL BÉCSIG \$84.25

A pompás kényelmes, gyors, 7-8 napos francia gyorshajókon New Yorktól Havra-ig hadiadóval együtt \$70.00 Havrotól Bécsig vasuti jegy \$14.25. Kiténő vasuti összeköttetés az óhazába. Aki utazni szándékozik, foglaljon le idejében hajójegyet és írjon mielőbb Kiss Emil Bankár utazási osztályába. — A hajók a következő napokon indulnak:

LA TOURAINE	Március 6
ROCHAMBEAU	Március 16
FRANCE	Március 17
LA LORRAINE	Március 28
LA SAVOIE	Április 3
LAFAYETTE	Április 10

MÁS ALKALMAS HAJÓK A MAGYAROK RÉSZÉRE:
Március 10-én: Henry R. Mallory Konstanzába
Március 11-én: Frederick VIII. Kopenhágába
Március 27-én: Madonna Triestbe
Március 29-én: America Triestbe
Március 31-én: Pannonia Triestbe

OPERÁSI UTÁN HALALBA ZUZZA A KÖRHÁZI LIFT.

TOLEDO, O., márc. 4. — Mrs. Lewis C. Minks 58 éves asszonyt sikerült operáció után felakarták szállítani beteg szobájába. Betegköcsira helyezték a kitöltött a lifthez, de amikor a kocsi első kerekai már a liftben voltak, az nagy gyorsasággal megindult lefelé, s a szerencsétlen beteg asszony a folyosó padlózata és a lift tetőfala közé szorult, s halálra zuzódott.

Az ó-hazába elküldött és nem kézbesített pénzek

SZÁMTALAN levelet kapok az Egyesült Államok minden részéből honfitársaimtól, hogy azok a pénzek, melyeket az utóbbi 4 év alatt küldtek haza szeretteiknek Magyarországra, soha kifizetve nem lettek. Felhívtnak tehát mindazok, akik levelet kaptak hazuról, hogy a pénzt otthon meg nem kapták, lépjenek érintkezésbe New York állam bankfelügyelete alatt álló bankár és hajójegy ügynök Záró C. Henryvel, aki teljesen díjtalanul segítséget nyújt annak kitudakolása végett, hogy ezen pénzek hova lettek és haesak lehetséges, az illetők kezéhez visszajuttassa azokat.

New York állam bankfelügyelete alatt álló bankár és hajójegy ügynök, Záró C. Henry a legelősebb napi árfolyam mellett további pénzeket az óhazába s teljes szavatosságot vállal arra nézve, hogy azok a legelősebb időn belül kézbesítve lesznek otthon s ennek bizonyítékul jegyzékek mielőbb megszerezni a címzett által sajtóközleg aláírt postai nyugtát.

Ugyancsak a legelősebb napi árfolyamban utalványoz csekkeket a legmegbízhatóbb hazai bankokra Magyarországon minden részébe.

Továbbá nagyon sok levelet kapok honfitársaimtól, akik arról panaszkodnak, hogy különféle ügynök útján hajójegyet vásároltak hazautazás végett, akik 5-10 dollár, sőt még ennél is nagyobb összeget fizettek velük az utlevél megszerzéséért. Lelekismeretem meg nem engedheti, hogy nyilvánosságra ne hozzam, miszerint az utlevél megszerzése még 2 dollárnál is kevesebbe kerül s óva intem honfitársaimat, hogy amennyire csak lehet, őrizzék meg ezen ügynököktől, akik azon vannak, hogy mennél jobban kifosszák a hiszékeny embereket. Nekem van egy állandó megbízható alkalmazottam, aki csakis avval foglalkozik, hogy honfitársaink segítségére legyen az utlevél megszerzésében.

Felhívom tehát mindazokat, akik haza szándékoznak utazni, forduljanak teljes információért hozzám.

A Záró Bank-palota be van rendezve a legnagyobb kényelemmel a hazavándorlók részére s ott szép tágas szobák állanak az utasok rendelkezésére, úgy, hogy azoknak felesleges akármilyen ronda boardingházakban lakni, ahol ki vannak téve annak, hogy a keservesen összekuporgatott dollárjaiktól kifosztják őket.

Bármilyen ügyes-bajos dolgokban forduljanak teljes bizalommal felvilágosításért

Záró C. Henri, Bankár

New York Állam bankfelügyelete alatt álló bankárhoz
39 Cooper Square Third Ave., Cor. 6th Street,
The Zaro Bank Bldg., New York City

ÓVAKODJANAK az aranyhegyeket ígérő, csábító hirdetésektől

ŐRIZKEDJENEK a gomba módra szaporodó ismeretlen ügynököktől.

Pittsburgh és Vidéke Magyarsága intázza el minden ügyét itt a közelükben lévő Bankomban a mely

ÁLLAMI FELÜGYELET ALATT ÁLL.

Több mint ezer utasom körül, akik nálam vették meg hajójegyeiket, EGYETLEN EGY se maradt le a hajóról, ön sem fog lemaradni, ha általam utasik az óhazába.

UTLEVELET, és PERMITET MEGSZERZÉK, PÉNZT KÜLDÖK A VILÁG BARMELY RÉSZÉBE. KORONA UTALVÁNYOKAT kiállítok a legelősebb Bankokra s legelőnyösebb napi árfolyamon.

NE SAJNALJA A PARADSÁGOT, JÖJJÖN EL személyesen az irodámba, VESSE JÓL A SZÍVÉBE, hogy a JÓ TANÁCS MA SOKAT ÉR.

JOHN NEMETH, JR. BANKER
437 PENN AVENUE, PITTSBURGH, PA.

A Washah Vasut Állomás közelében.

Alapítva: 1845-ik évben. Alapítók: \$10,000,000.
Az American Express Company Főirodája: 65 Broadway, New York.

CLEVELANDI HIREK

AZ ÜGYÉSZ HALÁLT KÉR DELI JÓZSEF FEJÉRE

A VÉDŐ TERMÉSZETESEN A FELMENTÉSÉRE BUZDÍTJA AZ ESKÜDEKET.

Juhász Iduska gyilkosa ügyében mára várják az esküdtészek verdiktjét.

Juhász J. Iduska gyilkosának, Deli Józsefnek sorsa ma délelőtt az esküdték kezébe került.

Csütörtökön reggel Deli József tanúszékbe ültetésével kezdődött a tárgyalás.

A vallomása szerint Juhász Iduska nem mondta, hogy nem akar vele élni; ő nem említtette a leányt, hogy van neki egy másik szeretője.

Az állította, hogy később felszólította őt Juhász, hogy indíjon válópert, különben a leánya indítja meg.

— Ezért ölte meg Idát? — kérdezte az ügyész. — Nem, — válaszolta Deli, — azért öltem meg, mert bár szeretik egymást, esufot üttek belőlük a feleséges panaszok miatt, hogy sokat szenved.

Hogy a gyilkosság napján mikor kelt, mit tett ekkor, arra nem emlékszik pontosan. Az ügyész kérdésre beismerte, hogy nem várta Juhász Idára a W. 25th Str. és Broadway road sarkán, hanem messze attól, mellékutcákban járkált.

Az igazságot szolgálják, ha ezt az embert első fokú gyilkosság elkövetésében mondják ki bűnösnek, amely esetben halál lesz a büntetése! — fejezte be beszédét Long ügyész. Utána McConnell védő kezdte meg másfélórás védőbeszédét.

Azt állította, hogy nem emlékszik, merre és hova szaladt csak egy ház pincéjében tért észre.

Philips bíró megjegyezte, hogy ekkor hát öntudatlanul törté be egy ház pincéjének az ablakát s bujt be az így támadt nyíláson a pincébe, hogy ott elrejtőzzék?

Deli után ismét Juhász J. Ferenc került a tanúszékbe, aki az ügyész kérdéseire ismét igennel válaszolt arra, hogy leánya elpanaszolta, hogy Deli a temetőbe megtámadta, továbbá, hogy két-két lett a teste a támadás következtében, továbbá, hogy Deli a leánya szerint megjegyezte, hogy van más szeretője s annak szép gyermeke is.

A védő keresztkérdései során Juhász jegyzetbe nézett annak a kérdésnek a megválaszolásánál, hogy mikor vett leányától tudomást a temetői merényletről.

Fogadni merek, hogy maga még úgy nem mulatott

mint fog mulatni most

Vasárnap délután a PROSPECT SZINHÁZBAN ahol SZENDE BÉLA SZINTARSULATA előadja Rákosi Viktor énekes vígjátékát, a melynek címe:

ÉJJEL AZ ERDŐN

Aki még jó jegyet akar, az siessen a színházi irodába, amely Alex Fodor Realty Co. 3420 Lorain Ave. alatti helyiségében van.

VIDÉKI ELŐADÁSOK: Youngstown, O.: Szombaton. Kossuth Hall, Éjjel az Erdőn.

Lozain: Hétfőn este, Kochicscsák Hall, Éjjel az Erdőn. Toledo: Kedden, Ref. iskola. Éjjel az Erdőn. Detroit: szerdán, Munkás Otthon, Éjjel az Erdőn.

Detroit: csütörtök, Kis színház, Suhanc. So. Bend: péntek, Magyar ház, Suhanc.

- Leo Krejci 1.00
Saar Lajosné 1.00
Krempferger N.-né 1.00
László Juliska 1.00
Bakó Józsefné 1.00
Kramer József 1.00
Kramer János 1.00
Mrs. Bertalan 1.00
Csainy Lajosné 1.00
Laba István 2.00
Holpuk János 1.00
Katacs Mariska 1.00
Link Ferenc 4.50

Utó Árpádné gyűjtése: The Fisher Bros. Co. 25.00
Keyman Bros. 6.00
Kanócz Dezso 3.00
Kálnay Ferenc, Niles, O. 5.00
Lidsny Marks 1.00
Joe Jelkinsky 5.00

A MAGYARORSZÁGI ÉHEZŐ GYERMEKEKÉRT

A magyarországi gyermekek segélyező clevelandi bizottság pénztárosának kimutatása. Sörös András, a Magyarországi Éhező Gyermekekért Segélyező Clevelandi Bizottság pénztárosa megküldötte kiimutatását az 1920. február 21-től 28-ig befolyt újabb adományokról.

- M. Urbán 5.00
Elek Áron 5.00
Link Ferencné gyűjtése: Németh Borbála 2.00
Kovács Kálmán 1.00

LORAIN ÉS KÖRNYÉKE

Irodavezető: MEGYERI IMRE 3819 VINE AVENUE, LORAIN, OHIO.

HÁZAT, LOTOT VAGY FARMOT

nálam készpénzért vagy könnyű részlettel most jutányosan vásárolhat. Több ház és farm hazautazás miatt sűrűn és olcsón eladó.

Real Estate GEORGE TOMKA Real Estate

2849 Vine Avenue, Lorain, Ohio

A LEGNAGYOBB VIRÁGKERTÉSZET OHIO ÁLLAMBAN.

TÖBB MINT EGY HOLD ÚVEG ALATT. Gyönyörű bokros cserespek rozmarin, a legújabb cserepek és frissen vágott virágok, a szobanövények és ablakvirágok minden faja ülteinkben és üvegházainkban dúsz választékban kapható.

Hódy és Tulea

magyar virágkereskedők és virágtermelők üzletek: 726 BROADWAY LORAIN, O. 378 BROAD ST. ELYRIA, O.

YOUNGSTOWN ÉS KÖRNYÉKE

Irodavezető: MIHÓK SÁNDOR, Youngstown iroda: 326 West Federal Street. — Tel. Bell: Main 9209.

ÖNGYILKOS MAGYAR EMBER.

SZÉKELY ISTVÁN FELAKASZTOTTA MAGÁT. — A SZÉKELY MAGYAROK ALDOZATKÉSZSÉGE.

East Youngstown, O. — Február 26-án reggel nagy megilletéssel várta a Jefferson Street 140. számú ház magyar lakóját.

Ma reggel az ügyész is, meg a védő is intéz még félórás beszédet az esküdtékhez, akik miután a bíró kioktatja őket, hogy milyen verdiktet hozhatnak, különszobába vonulnak és megkezdik vitaközlésüket a verdikt meghozatala végett.

Az adakozók névsora a következők: Csépké Balázs East Youngstown, O. \$50, Szabó Mihály Rossford, O. \$50, Szabó Antal Rossford, O. \$35, Szabó Gábor, Vas István és K. Szabó Gábor rossfordi lakosok \$10-\$10-t, Tarjáni Sámuel East Youngstown, O. \$10.

Adott még Charles Bolt, a borsos 14 dollár 50 centet és végül az egyesület összes adakozások 244 dollár 50 centet tesznek ki.

Az adakozók névsora a következők: Csépké Balázs East Youngstown, O. \$50, Szabó Mihály Rossford, O. \$50, Szabó Antal Rossford, O. \$35, Szabó Gábor, Vas István és K. Szabó Gábor rossfordi lakosok \$10-\$10-t.

Székelly Istvánt Csik-Csicsorben négy gyermeke fogja siratni. A felesége 1914-ben már meghalt. A gyermekek közül a legidősebb 18 éves fiú, a legkisebb 3 éves leány.

Tudatjuk lapunk youngstowni és környéki olvasóit, hogy irodavezetőnk: Mihók Sándor, naponta délelőtt 11 és 12 óra között, délután pedig 3 és 6 óra között lehet bízatosan megtalálni a 336 West Federal Streeten levő irodájában.

Egyben azt is tudatjuk, hogy a napiárakat a 25 cent szállítási díj feltételével ellenében olvasóink a következő helyeken kaphatják meg:

Youngstown, O. a 336 West Federal streeti irodában. East Youngstown, O. Ress Testvérek, 3418 Wilson Ave. Niles, O. Kálnay Ferenc, 336 East Park Ave. Sharon, Pa. Shanu György, 152 Spruce Street. Farrell, Pa. Antal István, 330 Fruit Ave.

NAGYBIZOTTSÁGI GYŰLÉS.

Felkérjük a Nagybizottság összes tagjait, hogy a folyó hó 7-én, azaz most vasárnap este a Kossuth Körben megtartandó gyűlésünkre okvetlen megjelenjen sziveskedjenek.

Míglegzők megmentették, a mit lehetett, de a kár így is 6000 dollárra tehető. A tűz oka ismeretlen.

CSEPKÉ BALÁZS GYÁZSA.

Az unokatestvére, Szabó Lajos Toledoban meghalt. East Youngstown, O. — Su-jlyos csapás érte Csépké Balázs közismert honfitársunkat, mert a Szabolcsmezei Rétközben, remesről származó unokatestvére, Szabó Lajos, Rossford, O. lakos, két év nehéz szenvedés után a toledo-i kórházban meghalt.

Egyben azt is tudatjuk, hogy a napiárakat a 25 cent szállítási díj feltételével ellenében olvasóink a következő helyeken kaphatják meg:

Youngstown, O. a 336 West Federal streeti irodában. East Youngstown, O. Ress Testvérek, 3418 Wilson Ave. Niles, O. Kálnay Ferenc, 336 East Park Ave. Sharon, Pa. Shanu György, 152 Spruce Street. Farrell, Pa. Antal István, 330 Fruit Ave.

GYORS ENYHÜLÉS PAIN-EXPELLER

Tuberoitette a nehezt munkától, általános fáradtság, merev izmok és csökkentetett mozgás, a fájdalomokat tájdanalmi rogtón anyhított. Csak egy Pain-Expeller létezik; és az On biztonságért is lett hívva.

Ha a Pain-Expeller tartalmazó csomag nincs ellátva a HORGONY VÉDJEGYVEL, akkor az nem a valódi és azt visszatérítjük. Minden HORGONYVÉDJEGYSELLEL HONFITÁRSAINK KAPHATÓ. F. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York.

Pénzküldés

Hajójegyek

Utlevelek

The City Trust & Savings Bank

GYOMAGOKAT, KOFFEROKAT, LADÁKAT, birtokosai és garancia mellett küldünk az óházába.

A PÉNZNEK A BANKBAN VAN A HELYE.

BESZÉLÜNK MAGYARUL.

THE COMMERCIAL NATIONAL BANK

MAZSOLA MAZSOLA MAZSOLA

THE ALBERT STREET GROCERY

PÉNZT KÜLD

A Világ Bármely Részébe

THE DOLLAR Savings & Trust Co.

HONFITÁRSÁK!

KLEIN JEWELRY CO.

GYORS ENYHÜLÉS PAIN-EXPELLER

A Horgony Védjeggyel

GYORS ENYHÜLÉS PAIN-EXPELLER

MAGY UJS

Bünygi végreha

A románbarát kor

A koronabankjegy

Vass Béla és a komm

Az egyesült Államok legnagyobb külföldi osztálylal rendelkező bankja.

PÉNZT KÜLD

A Világ Bármely Részébe

THE DOLLAR Savings & Trust Co.

HONFITÁRSÁK!

KLEIN JEWELRY CO.

GYORS ENYHÜLÉS PAIN-EXPELLER

A Horgony Védjeggyel

GYORS ENYHÜLÉS PAIN-EXPELLER

MAGYARORSZÁGI UJSÁGHIREK

Apró közlemények, politikai, gazdasági és társadalmi hírek a magyarországi újságokból

Bünygi végrehajtás a népbiztosok ellen. Abban a bünygyben, amelyet az államügyészség a letartóztatásban...

Komlós Béláné meggyőződése. Kun Béla női gárdájának egyik kimagasló tagja volt Komlós Béláné...

Korcsolyázók katasztrófa. A soroksári holt Dunaág Timót-utcai szakaszán mintegy 150 ember korcsolyázott.

A Hentzi-szobor elárverése. Hentzi tábornok szobrát, a "Jövő Nemzedékért" című országos gyermekvédőegyesület javára árverezték.

Romanbarát kommunista. A rendőrség az ügyészség megkeresésére pilliscsabai lakásán elfogta Vass Béla 52 éves volt anyakönyvezési helyettesét...

József főherceg az olaszokról. A Tempo című lap interjút közöl, amelyet tudósítója Habsburg József főherceggel folytatott.

A koronabankjegy és a hadikölcsön sorsa Erdélyben. Vidék Aurél román pénzügyminiszter egy kolozsvári újság tudósítója előtt kijelentette...

Megbízható, őszinte jó kiszolgálás és alacsony árak. Ha igazságos eljárást óhajt, jöjjön hozzánk. PENZKÖLDÉSI ARJEGYZÉKUNK A KÖVETKEZŐ:

Korcsolyázók katasztrófa. A soroksári holt Dunaág Timót-utcai szakaszán mintegy 150 ember korcsolyázott.

A Hentzi-szobor elárverése. Hentzi tábornok szobrát, a "Jövő Nemzedékért" című országos gyermekvédőegyesület javára árverezték.

Romanbarát kommunista. A rendőrség az ügyészség megkeresésére pilliscsabai lakásán elfogta Vass Béla 52 éves volt anyakönyvezési helyettesét...

József főherceg az olaszokról. A Tempo című lap interjút közöl, amelyet tudósítója Habsburg József főherceggel folytatott.

A koronabankjegy és a hadikölcsön sorsa Erdélyben. Vidék Aurél román pénzügyminiszter egy kolozsvári újság tudósítója előtt kijelentette...

Megbízható, őszinte jó kiszolgálás és alacsony árak. Ha igazságos eljárást óhajt, jöjjön hozzánk. PENZKÖLDÉSI ARJEGYZÉKUNK A KÖVETKEZŐ:

Korcsolyázók katasztrófa. A soroksári holt Dunaág Timót-utcai szakaszán mintegy 150 ember korcsolyázott.

A Hentzi-szobor elárverése. Hentzi tábornok szobrát, a "Jövő Nemzedékért" című országos gyermekvédőegyesület javára árverezték.

Central Mercantile Bank of New York. Megbízható, őszinte jó kiszolgálás és alacsony árak. Ha igazságos eljárást óhajt, jöjjön hozzánk.

MAGYAROK! utazhatnak már az ÖSSZES HAJÓVONALAKON az óházába. HOGYAN LEHET LEGJOBBAN AZ ÓHAZABA JUTNI? Hogyan lehet az utlevelet és permitet leggyorsabban megszerezni?

MORRIS ENGEL BANKART. 129 Greenwich St. New York City. Az American Relief Administration 10 és 50 dolláros élelmező utalványait azoknak, akiknek Budapesten vagy környékén rokonai vannak, leadjuk.

NÉMETH ÁLLAMI BANK. NEW YORK CITY. A következő hajókra eladunk jegyeket a társaságok által megszabott áron: Március 10-én, 11-én, 12-én, 13-án, 14-én, 15-én.

FRENCH LINE. COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE. Czecho-Slovákiába Havren át. Gyors négygépés és Duplacsavarú Hajók.

S. S. HENRY R. MALLORY. Csak Konstantinápoly, Várna és Constanzába. INDUL MÁRCIUS 10-ÉN. Első osztály \$300, fejadó \$5.00. Fedélköz: \$150.00, fejadó \$5.00.

McDONNELL & TRUDA. Fűgynökség. 5 STATE ST. NEW YORK CITY. Egy új gyors, nagy és kényelmes kettőcsavarú amerikai gőzhajó. INDUL MÁRCIUS 13-ÁN. Első osztály \$300.00, fejadó \$5.00. Fedélköz \$150.00, fejadó \$5.00.

KÖZVETLENÜL HAMBURGBA CUNARD LINE. Dupla Csavaru Gőzöse. SAXONIA április 3-án. Második osztály \$150. Harmadik osztály \$100. És \$5.00 Hadiadó.

S. S. HENRY L. MALLORY. Csak Konstantinápoly, Várna és Constanzába. INDUL MÁRCIUS 13-ÁN. Első osztály \$300.00, fejadó \$5.00. Fedélköz \$150.00, fejadó \$5.00.

CUNARD LINE. dupla csavaru gőzöse. PANNONIA. Szerdán, március 31-én indul TRIEST felé és kiköt PATRAS és DUBROVNIKBAN.

AZ ÓHAZABA INDUL ÖSSZES HAJÓKRA. HAJÓJEGYEKET törvényes árban eladok. Irja meg mikor akar utazni. MARSICS JÁNOS. törvényes hajójegy, pénz küldő és kivándorlási irodája.

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA. LA VELOCE. NEW YORK-PHILADELPHIA-NÁPOLI-ÉS GENUA FELÉ. NEW YORK-PHILADELPHIA-NÁPOLI-ÉS TRIESTE-GENUAN ÁT.

Amint beléptek a páholyba, kutatást folytatva körülnéztek a sorokon, mintha valakit keresné, de mivel, úgy látszik, nem találta meg azt, akit látni óhajtott, közömbösen állt le a zenét hallgatni, a közönséggel pedig egyáltalán nem törődött többé.

FABRE LINE. JAMES W. ELWELL, General Agents. 17 STATE STREET, NEW YORK CITY. Egy kényelmes, szép, kettős csavaru hajó S. S. CANADA. Indul Március 11-én, TRIEST felé.

Amint beléptek a páholyba, kutatást folytatva körülnéztek a sorokon, mintha valakit keresné, de mivel, úgy látszik, nem találta meg azt, akit látni óhajtott, közömbösen állt le a zenét hallgatni, a közönséggel pedig egyáltalán nem törődött többé.

Amint beléptek a páholyba, kutatást folytatva körülnéztek a sorokon, mintha valakit keresné, de mivel, úgy látszik, nem találta meg azt, akit látni óhajtott, közömbösen állt le a zenét hallgatni, a közönséggel pedig egyáltalán nem törődött többé.

FABRE LINE. JAMES W. ELWELL, General Agents. 17 STATE STREET, NEW YORK CITY. Egy kényelmes, szép, kettős csavaru hajó S. S. CANADA. Indul Március 11-én, TRIEST felé. Csak olyan "látározás" (vize) szükséges az utlevélre. Kellemes utazás a meleg Földközi tengeren keresztül.

Amint beléptek a páholyba, kutatást folytatva körülnéztek a sorokon, mintha valakit keresné, de mivel, úgy látszik, nem találta meg azt, akit látni óhajtott, közömbösen állt le a zenét hallgatni, a közönséggel pedig egyáltalán nem törődött többé.

Amint beléptek a páholyba, kutatást folytatva körülnéztek a sorokon, mintha valakit keresné, de mivel, úgy látszik, nem találta meg azt, akit látni óhajtott, közömbösen állt le a zenét hallgatni, a közönséggel pedig egyáltalán nem törődött többé.

Wings Bank. Federal Streets Ohio. EROKAT. AN A HELYE. ARUL. DIAL BANK. MAZSOLA. GROCERY. ÜLD. Részébe. st Co. EVELAND, O.

Órizzze meg e hirdetést

nyv az óházából, ugyon szép dísz-kötésű és a magyarnak alkalmas a könyveknek, melyek

RESZERE: és halotti énekei... \$2.00

RESZERE: és Evangélium... \$3.50

RESZERE: könyvek... \$3.00

RESZERE: könyvek... \$1.00

RESZERE: könyvek... \$1.00

RESZERE: könyvek... \$1.00

RESZERE: könyvek... \$1.00

RESZERE: könyvek... \$1.00

RESZERE: könyvek... \$1.00

RESZERE: könyvek... \$1.00

RESZERE: könyvek... \$1.00

RESZERE: könyvek... \$1.00

REGÉNY. GRANT KAPITÁNY GYERMEKEI

IRTA: WERNE GYULA.

Igen! Igen! — viszonzá... Igen! Igen! — viszonzá...

— Istenem! Istenem! — s... — Istenem! Istenem! — s...

— Istenem! Istenem! — s... — Istenem! Istenem! — s...

— Istenem! Istenem! — s... — Istenem! Istenem! — s...

— Istenem! Istenem! — s... — Istenem! Istenem! — s...

— Istenem! Istenem! — s... — Istenem! Istenem! — s...

— Istenem! Istenem! — s... — Istenem! Istenem! — s...

— Istenem! Istenem! — s... — Istenem! Istenem! — s...

— Istenem! Istenem! — s... — Istenem! Istenem! — s...

— Istenem! Istenem! — s... — Istenem! Istenem! — s...

— Istenem! Istenem! — s... — Istenem! Istenem! — s...

KIS HIRDETÉSEK

(Folytatás a 8-ik oldalról)

14 éven át... Miss Blanche Schweitzer...

H. E. VARGA... Gyógyd és Jótanácsos...

PAPP MIKLÓS... Gyógyd és Jótanácsos...

ALFRÉD SAFRAN... Gyógyd és Jótanácsos...

JOS. N. ACKERMAN... Gyógyd és Jótanácsos...

Kovachy M. Andor... Gyógyd és Jótanácsos...

A. I. ZEIGER... Gyógyd és Jótanácsos...

KITUNÓ SZALONA... Haza módra párosított...

Aki az ó-házába... rokonának élelmi cikkeket...

TANULJON TANGOLNI... Reményitánciskolája...

TÉL TOJÁS... Baromfi és tojás... Conkey's Poultry Tonic

CORNIGEN... FAJDALOM NÉLKÜL... Ezen kivül Ön kap egy szelvényt...

PATENTOK

Ezen kivül Ön kap egy szelvényt... Ezen kivül Ön kap egy szelvényt...

ÉLETMENTŐ... Ezen kivül Ön kap egy szelvényt...

Dr. Max Thorek... Az American Kórház igazgatója...

VIKTOR E. FAITH... Conemaugh, Pa. Johnstown, Pa.

HA DÖRZSÖLÉS NÉLKÜL AKAR MOSNI... Ha azt akarja, hogy egy heti ruhája...

Figyelem! Szennvedő nők és férfiak! Dr. F. H. Colhouer

UJ ERŐ, UJ EGÉSZSÉG, UJ TISZTA VÉR KÉT CENTÉRT

Önök tavaszal nemcsak hűsítést, hanem szervezetét is meg kell a tél folyamán felgyülemltet tisztítani...

Juvito Laboratory... SOUTH HILLS BRANCH 8 PITTSBURGH, PA.

CHICAGOI MAGYAR GYÓGYD... Gottlieb Lajos

CORNIGEN... FAJDALOM NÉLKÜL... Ezen kivül Ön kap egy szelvényt...

KÉSZÜLJÖN A TAVASZRA

Azt mondja sok ekből "AZ ORVOS CUKORKA ALAKBAN". Még hó takarja a földet és olykor-olykor jőhűdések napokat is élünk...

PERTH AMBOY, N. J. ÉS KÖRNYÉKI ELŐFIZETŐK SZÍVES FIGYELMÉBE.

Tisztelettel értesítjük lapunk előfizetőit, hogy a "Szabadság" 1920. évi évszám nagy képes naptárral...

ÉRTESÍTÉS. Tisztelettel értesítjük lapunk barátaival általában az ösmagyarországot...

Tisztelettel a SZABADSÁG kiadóhivatala.

PERTH AMBOY, N. J. Pénzt küldünk, Hajójegyet eladunk Magyarországra, Ausztriába, Németországba, Cseho-Szlovákiába és a világ minden részébe.

JACOB GOLDBERGER, Bankár 430-432 State Street, Perth Amboy, N. J. Takarékbetétek után 4 százalékos kamatot fizetünk.

SÉRVBEN szenvedett 14 keserves esztendőig. — A legveszélyesebb és legfájdalmasabb szakképzés győztese és az ágyhoz kényszerített embert, aki az itt látható képen gyógyult-boldogan áll az ágy mellett.

Kés- és Operáció Nélkül... Dr. Andrew O'Malley 27 SO. WASHINGTON ST., WILKES-BARRE, PA.

ELFOGY!

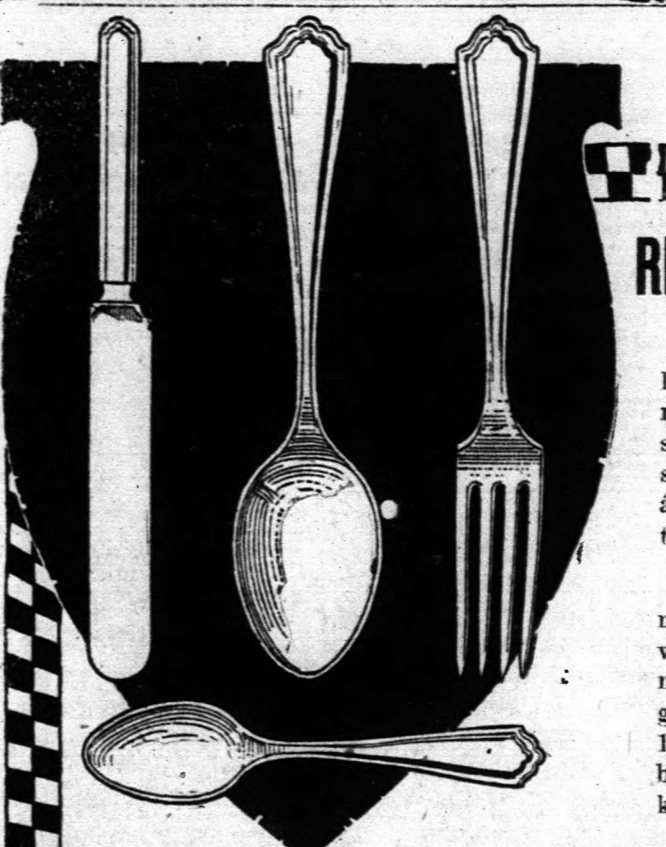
RAY... New York, N. Y.

TRANSATLANTIC EXCHANGE INC. 203-10TH AVENUE, CORNER 22ND ST. NEW YORK, N. Y.

RÉSZESÉDÉS A HASZONBAN

A "Weinrad Trading Co."-tól való vásárlás annyi, mint ha saját magától vásárolna, mert részesedik a vétele által keletkező haszonból.

A "Heinrad" nemsokára értesíteni fogja néhány nagyon fontos cikkről, melyet megvehet. Ha vesz valamit, beküldheti a szelvényeit...

AZ OTTHON KÉNYELME. BOLDOGSÁG A KIS LEÁNYNAK. Az itt ábrázolt "Weinrad 1920" csúszaru a legköltségtesebb anyagból készült...

KABÁT KIS LEÁNY RÉSZÉRE INGYEN! Ha Ön egy fél tucat kis és nagy kabanatot, villát és kését rendel, ingyen kap egy kabátot egy kis leány részére...

VASÁRNAP

szabadság Sunday Magazine

Százezer év múlva

Az még hagyján, amit számunkra a jövő század és a következő ezredév kilátásba helyeznek, de hol leszünk például százezer esztendő múlva? Itt nem arról van szó, hogy addig csodadolgokat fürkészszünk ki, amikről most még sejtelmünk sincsen. Ami a haladást illeti, ebben rendkívüli az emberi szellem előre törekvő képessége, hisz ezt a szellemet a saját képére és hasonlatosságára alkotta Isten. Semmi valószínűtlen abban nincsen, hogy az ember megéri a világ teremtésének százszázadik esztendőjét: ez a Gondviselés bölcsességétől függ, de akkorra már óriási múlt fog állni mögöttünk, amelyet elképzelve, szinte égnék áll a hajunk szála.

Mindenki előtt alig pár évtized a jövő, a jelen csak egy pillanat, a múlt azonban egyre több és több évezredből áll. Már most is, alig hatezer esztendő múltán, roppant nagy a történelem anyaga, ha valaki ennek csak egy részét kutatja is, ugyszólván egész életét rászentelheti. A többi tudományok nem sokkal kisebb arányokban fognak bővülni idővel és így valószínű, hogy százezer év múlva a Conversations Lexikonok nem harminc-negyen kötetből fognak állani, mint manapság, hanem több ezer kötetből. Hogy valaki akkor enciklopedista lehessen, ezt azt hiszem, ki van zárva. Az emlékezet befogadó képességének megvannak a maga határai, már csak azért is, mert az élet rövid. Az alkotó képesség sokkal nagyobb a befogadónál, mert nem kénytelen messzire püssza menni a múltba, hogy kiindulási pontokat keressen, hanem úgy tehet, mint a mesebeli ökörszem, amely a magasban a sas szárnyai előtt még feljebb repül. A sas: a mindenkor való jelen.

Hasonlóképpen fogunk állani a régészettel és az ezzel összefüggő tudományokkal. Hány múzeum és gyűjtemény fog kelleni, hogy helyet adjunk egy százesztendős múlt fennmaradt emlékei közül csak a legkiválóbbaknak is? A világ egy óriási lomtár lenne akkor. Már napjainkban is rengeteg mennyiségben van meg minden, amiből idővel régiségek lesznek, hová tesszük ezeket? Tessék elgondolni, hogy manapság minden haszontalan leletet, aprópénzt, csontokat, kődarabokat a múzeumba szállítanak; ócska festményeket óriási árban szereznek össze, hogy szépművészeti múzeumot létesítsenek velük: százezer év múlva száz és száz millió festmény, valamint milliárdokra menő pénzdarab, csont és kő lesz a világon: mindezeknek talán palotákat fogunk építeni?

A többi tudományokkal, valamint a költészettel és technikával nem leszünk így. A természettudomány, ha újat fedez fel, egyúttal hatályon kívül helyezi a régit; a matematika egyszerű alapigazságokon nyugszik, a melyeket meg nem ingathat és nehezen bővíthet a jövő, a költészetben örök életű marad, ami klasszikus, a többi a korral együtt, a melynek számára iratott, eltűnik szem elől és eltemetkezik az irodalomtörténetbe, hogy kellő számú századok múlva akadémikusok kutatásának és értékezésének tárgya legyen. A technika minden nap tökéletesebb lesz és konzervativizmust nem ismer, a tegnapi konstruált bámulatos művet holnap végleg eldobja, mert még tökéletesebbet fedez fel és ebből alkot tovább, sohasem a régiből.

A találmányok sokaságától se félünk; amire az embernek szüksége nincsen, azon nem is töri a fejét; az új találmányok nagyrészt a régieket szorítják ki tökéletesebb voltukkal. Az ember eleintén gyalog járt, azután állatokon, majd állatok által vont járműveken, később vasutakon, amelyet gőzerő hajtott, most pedig a villamosság uralkodik és ez a legközelebbi jövőben teljesen ki fogja szorítani a gőzt. Mindezek a közlekedési eszközök a földhöz vannak kötve, de nincs mérsze az idő, amikor lefognak küzdeni ennek óriási, lenyűgöző hatalmát is és minden közlekedést a levegőben létesítenek. Hasonlóképpen ne vegye senki tulzásnak, hogy nemsokára a telefon drótjai fogják behálózni az egész világot és a föld bármely pontjáról élőszóval fogunk érintkezhetni a föld bármely pontjával; ennél hihetlenebb dolgok is bekövetkeztek már. De minden ilyen újabb lépés után, amelyet előre teszünk a műszaki tudományok terén, a régi lépés nyoma ugyszólván eltűnik és senki sem fordul vissza, hogy helyét megkeresse.

Igy selejtezi önmagát minden tudomány és minden mesterség, kivéve a történelmet és mindazt, ami ezzel összefügg. És ha ennek a processusnak egyszerű, természetes voltát józanul felfogjuk, lehetetlen szánakozással nem tekintenünk arra a munkára, amelyet éppen a történettudományok terén az emberek elfecsérelnek, mikor visszamenve, a késő századokba, minden haszontalan és jelentéktelen epizódot, sőt jelentéktelen személyt felkutatnak és visszaidéznek a jelenbe. Az évezredek folyamán a történelem kénytelen lesz még a nagyobb jelentőségű dolgokat is kislejtezni. Az ókor, középkor és újkor többszörösen öskorra válik, amelynek ködében a legnagyobb alakok is, mint Julius Caesar, Attila, Sokrates, Nagy Sándor, Napoleon, Bismarck és a többj elvesznek, nem is szólva a nemzeti történelmek apró alakjairól és azokról, amelyeket az akadémiák az ismeretlenség homályából százzámra előkotornak.

Az ember fizikai és szellemi szükségleteinek kielégítésére létező intézmények anyaga tehát roppant mértékben meg fog fogyatkozni az évezredekkel.

A múltat még kevésbé fogja egész terjedelmében ismerni, mint az égi csillagokat, a távolság miatt, amely bennünket elválaszt tőlük. Csúpn az erkölcsi szükséglet kielégítésére rendelt intézmény fog megmaradni a maga teljességében, épp oly tisztán és világosan, aminő jelenleg. Új álláspont és új, de hatalmas bizonyíték az isteni eredetére nézve ez a pillantás a jövő évezredébe. Az emberek akkor is ugyanugy fogják imádni Istent és ugyanazokat az ígéket fogják hallani templomaikból, mint most és Krisztus óta mindég. Semmi nem változott a hit lényegén, immár majdnem kétezer esztendő folyamán, míg ugyan ez idő alatt a világ külső képe számtalanszor megváltozott. Minden tökéletesebb lett a haladás által, a hit azonban érintetlen maradt és az is fog maradni örökké, mert lehetetlen elképzelni is, hogy a vallás mást tanítson valaha, mint amit eddig.

BUCSU

— Kivánok szerencsét neked.
A multtól könnyű bucsuzást:
Főre mindent, mosolygást, csudást.
Féher álmat, forró élményeket.

Fakod friss hajnalokat.
Rugalmas ébredést, korát.
Tengernyi tervek üde mámorát
Izzó vágyat, acélos izmokat.

Munkát sokat, sokat neked.
Hajlítson, hajtsa minden délelőtt.
Feszítse pattanásig szűz erőd.
Szívja ki verejtékedet.

Délfelé bágyadt renyhülést.
Sok kedves étkedid során
Atszürve dus pincék legőbb borán
Tested, lelkednek édes enyhülést.

Szendergő álmok pillangó-raját.
A város fölverő zaját,
A hivogató, kincses társakat
Ott mindent, mi leköt, mi fölragad.

Mig hazatérsz s elnyújtózol hanyatt,
Hunyj szemmel leve, hogy az alkonyat
Bepergeti az utolsó derűt.
Vágyat. Zibongót. Gyönyörűt.

Irtá: Berde Mária

Leder lányok ígérését.
Ajuk csillog, szemük sötét.
A léptüket surranva, sírva lead.
Karjukat fonja rád az est.

S egy lányt: hánvas fehér.
Ki bünbocsínat minden vétkeért,
Ki ígérettel, hittel fon át:
Hogy megnyered az örök koronát.

Kivánok szerencsét neked.
Mindent: mi sujt, emel, tisztít, megáld,
Tartalmas, teljes, súlyos életet.
— Nekem —: könnyű halált.

Szegény Sergius hadnagy

Az énekesnő, a világhíres, a hotel halljában ült, kalap nélkül, a vállán aranypikkelyes peignoire-val. A gazdag fekete uszály bőven, de karesu oszlopban folyt szét lábai körül, melyek bágyadtan esuesodtak ki a keskeny laktközpontban a szoknya alatt, a hall piros szőnyegén. Kezeit erősen a hálántékaira szorítva tartotta, a kis lábával kopogott a neszfogó, puha szőnyegen és szomorú türelmetlenséggel vigyázott a hatalmas forgó ajtó felé, várta az impresszióját, a vén hülyét, aki országokon át kísérté, mint a kutya, aki már ráköltötte a fél vagyonát, amit némelyek szerint nagyon furcsa uton-módon szerzett össze s aki a vénség örüléttel ragaszkodott hozzá. Várta, várta és minden fordulónál, amely a nagy négyágu hotelajtót megpörgette, fölemelkedett a felsőtestével és mindannyiszor sirásra hajlóan ereszkedett vissza. Az impresszió valahol a szerkesztőségekben kószált, még egyre nem jött.

Most elegáns, fekete fiatalember lépett be a hallba. Halkan szölt a főportáshoz, az az énekesnő felé intett. A fiatalember tágra kerekítette a szeméit, a kalapját előre megemelte, s az idegesen ülő nő felé tartott. Megállt előtte. Bemutatkozott:

— Cikks ujságiró...

Az énekesnő enyhén meghajtja a fejét. Idegessége láthatóan nő.

— Ha nem zavarom művésznő, a lapom számára...

A művésznő érdesen köhéscel és pillanatra lehunyva a szemét, válaszol:

— De uram, zavar...

Az ujságiró érdekesnek találja a helyzetet s természetes, hogy azt kérdi:

— Ugy! Hát akkor... akkor nem bosszantom sokáig, távozni fogok. És finom merészséggel helyet foglal, szemközt.

A nő udvariatlanul elfordul félig.
Az ujságiró lassu tempóban lehuzza a szarvasbörkeztüjét és halkan a nő felé fordul:

— És... és kellő diszpozíciója van a mai estélyhez... az énekhez?

A művésznő nekipirul, rácsap a szék karfájára s már félig sírva szól:

— Uram, láthatja, hogy abszolút indiszpozícióval küzdök. Mondhatom, ha nem volna ilyen késő (előhuzza kis gyémántos óráját), már hat óra, lemondanám a hangversenyt. Elégedjék meg ezzel!

Az ujságiró nagyon komolyan néz rá, belül örül és buta képet vág:
— Talán lepihenne. Az utazás izgalmait láthatóan megviselték. Jó szívvel ajánlom, a hangja érdekében is...

— Semmi közük, uram, a hangomhoz! Azzal majd holnap foglalkozzanak. Ma nem vagyok közlékeny hangulatban... igazán, kérem ne haragudjék, uram, ma nem vagyok alkalmas intervjúvalásokra.

— Kérem, bocsánatot, nem tudtam, hogy annyira...

A művésznő dacosan int a fejével s erős nyomatékkal mondja:

— Ennyire!

Perek mulnak el. Egymásnak hátat fordítva ülnek. Az ujságiró cigarettre gyújt. Tanácstalanul bámul szét, izeg-mozog a helyén. Aztán végső elhatározással, vontatottan, közel hajolva az énekesnő kerek, rángó vállához, ezt kérdi:

— És Sergius hadnagy?

A nő dermedten pattan vissza, az ujságiró felé. Kisértetiesen felüti a szeméit. Halálra rémülve, összeropogódik a széken, egész testében reszket s fázósan, szederjesen kérdezi:

— Hogy tudja ezt?

— Mi mindent tudunk, madame, mindent, mi ujságirók vagyunk s a közönségünknek szüksége van arra, hogy mindenről tájékozva legyünk. A mi előfizetőink addig nem tudnak elaludni, eh, meghalni sem tudnak addig, amíg erről az öngyilkosságról meg nem tudják a valót. Hogy önnek nem volt hozzá semmi köze, hogy nem igaz az, mintha ő és ön... mintha... ön és ő... szóval: mintha...

— De igenis, igaz! — vágta vissza a nő rekedt sikoltással. Igaz, kikürtölheti az előfizetőinek, hogy igaz!

— Jó, ha így van — feleli az ujságiró — akkor megírjuk, hogy igaz. Elvégre, ebben a kérdésben a művésznő a legkompetensebb. Rendben van. De...

Az ujságiró misztikusan megöklözi a fejbubáját, mint aki jelentős mondanivalót hallgat el s aztán folytatja:

— ...Különben jól van...

A nő megérti ennek a titokzatosságnak a tartalmát és már jóindulatúan kérdi:

— No, micsoda de?

Az ujságiró most fontoskodva fölkel. Gombolkodni kezd, keztyűi felhuzására készül s csak úgy félvállról odavetve mondja:

— A művésznő kissé kiméletlenül bánik velem s így inkább elhallgatom...

— Nem türom, hogy bármit is elhallgasson! Tudnom kell mindent! Félórát kaptam sürgönyt a Sergius háziasszonyától, Moszkvából, hogy a fiu agyonlötöte magát. Ennyit tudok. Egyebet én nem tudok, de tud-

nom kell! Üljön le szépen mellém, huzza idebb a széket s mondjon el mindent töviről hegyire. Nos?

Az ujságiró kellő melegséggel fogadja a nő föllángoló érdeklődését. A szerepek föleserélnének és fölényesen most már beszélni kezd:

— Csak arról van szó, hogy a szegény hadnagy öngyilkosságához némi köze a közvéleménynek is van, amennyiben összefügg némi pénzekkel...

— Veszett?... Kártya? — vág közbe a nő rögtön és tájékozottan.

— Igen, de ezt megelőzőleg sikkasztott... szegény...

A nő a perek nöttén mintegy megedződött. Meglepődik, de látszólag nem tulságosan s csak ennyit kérdez:

— Mennyit?

— Nagyon sok! — feleli az ujságiró s a nő válláról lecsusszanó peignoire-t egész bizalmasan visszasimítja a helyére.

Néhány füledt levegőjű pillanat következik. Mindketten néma mozdulatlanlanságban ülnek. Azután a nő ragyogóan, szépsége öntudatában halkan, minden fölindulás nélkül kezd beszélni:

— Nagyon léha és könnyelmű volt a fiu. Mindig mondtam: Sejtettem, hogy mostanában pénzre volt szüksége, de ez a vén hülye, ez az impresszióik alja, nem ad a kezembe soha elég pénzt. Tegnap is — még elég korán lett volna — kértem, hogy adjon tetemesebb összeget.

De ez egy vén gazember... Különben is nem érdekel az egész dolog valami különösen, legfeljebb annyiban, hogy a nevem kerül most, ősz szefiüggsbe ezzel a szennyes ügygyel. Még azt hihetnék az emberek, hogy a szeretője, mi je voltam... Szegény, folyton közeledett, ostromolt, jeleneteket rögtönzött; hiszen éppen azért hagytam ott Oroszországot. Nem kellett! Nagyon kellemetlen volna. Ugy-e, kedvesem, lesz gondja rá, hogy minden vonatkozást kerüljenek a lapok, sőt, hogy megcáfolják azt a hiedelmet, mintha én...

— Óh, természetes, hiszen én már az elején sem hittem. Amikor a művésznő olyan bosszusan mordult rám, hogy: igenis! — én már akkor kétségbe vontam. Mindenesetre, majd elintézem ezt a kis kellemetlenséget.

— Nagyon kedves lesz, igazán köszönöm! Már nem győzöm várni ezt a vén hülyét. Negyedórát, hogy itt ülök, fázom; ugy-e, felkiser a szobámba?

Megindul a szőnyeges lépcsőkön. A portás és a személyzet ittasan, fölesigazva bámulnak utánuk.

A lépcsőkön még a következő párbeszéd:

Az ujságiró: Nagyon kinosan kezdődött az az intervjú. Nagyon kinosan...

A művésznő: Igazán, bocsánatot kell kérnem. De azt, ugy-e beismeri, hogy én mégis csak jobban értek az intervjúvaláshoz?

Hangverseny után

IRTA:
LÁZAR MIKLÓS.

A FELESÉG. — Szervusz, édesem, jajdenagyszerű volt, jajde-szép volt... Hogy énekelt az a baritonista... és hogy hegedült az a hegedűs és hogy zongorázott az a zongorás!... Jajdegyönyörű volt, jajdechesvagyok...

A FÉRJ. — Egyél valamit. Pincér!

— Igen, mindjárt édesem. És tudod, hogy ki volt öltözve a Gáspárné és hogy kacérkodott avval a baritonnal, igazán skandalum volt, skandalum, ha mondom. És tudod, volt egy műsoronkivüliszám. A zsebmetsző. Igen. Tíz urinők metszette ki a retiküljét. Az enyémet is.

— Igen. A tiédet is.

— És te olyan nyugodt vagy?

— Nyugodt.

— És mért vagy olyan nyugodt?

— Mert tőled nem lophatott semmit. Legfőleg két koronát, meg azt az elhasznált erszényedet.

— Dehogy, szívem! Ötszáznegyvenkilenc korona volt nálam és néhány fillér...

— Ötszáznegyvenkilenc?...

— Igen. Tudod, a mama átadott ma nekem ötszázat, hogy vegyek rajta terakottát...

— Mit?

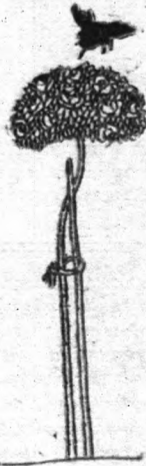
— Terakottát. Te nem tudsz semmit, olyan közönyös vagy. Ez egy újfajta selyem.

— Magam is selyemre gondoltam. Ha tik idegen szót használtok, mindjárt tudom, hogy az valami újfajta selyem.

— Jaj, de kedves vagy. Igazán nem is gondoltam, hogy ennyire megfigyeled a divatot. Tudod, ez a terakotta olyan szép, finom...

— Olyan selymes.

(Folyt. a 8. oldalon.)

Régi levél, régi szerelemről

Irta:
Lakatos László

Császári és királyi Fenség!
Egyetlen szerelmem!

Jól tudom, hogy holnap délután, amikor császári és királyi Fenséged ez a levelet megkapta, el is olvasta, engem a bolondok házába fognak csukni. De ez engem nem bánt. Aminthogy engem már semmi sem bánt és semmi sem érdekelt ezen a világon. Mert én már mindent elértem. Én már a szerelme voltam önnek, Henriette Amélie főhercegnő.

Ne nevéssen, Henriette Amélie. Én ugyan jól tudom, hogy császári és királyi Fenségednek sejtelve sincsen arról, hogy én, a kicsiny és senki bankhivatalnok a világon vagyok. Fenséged nem tudja, hogy én minden reggel kilenc órákor futó lépésekkel szaladok a földalatti felé, amely a hivatalomba visz, hogy minden délután a kioszkban az angol illusztrált lapokat olvasom és hogy három esztendőn át, három elviselhetetlenül hosszú esztendőn át minden este Fenséged arcképét csókoltam meg elalvás előtt és én mégis — ezt senki tölem el nem veheti — a szerelme voltam. Henriette Amélie, a maga szerelme. Három elviselhetetlenül hosszú esztendőn át.

Hogy hogyan ösmerkedtünk meg? Ma, hogy már túl vagyok rajta, ezt is elmondhatom. Három esztendő előtt volt, egy finom szeptemberi délutánon, amely az ősznek minden rothadó szépségétől terhes volt. Nyomorult tudóvszések javára rendeztek jótékonytűz ünnepélyt, amelynek védnökségét Fenséged vállalta el. Jól emlékezem erre a délutánra, Henriette Amélie főhercegnő. Ön kedvenc színeimbe, fehérbe és sárgába öltözve jelent meg és rettentesen unta ő császári és királyi Fenséget, a férjét és én megszerettem őt. Halálisan megszerettem, Henriette Amélie.

A kezét sem érinthettem és csak lépésekről érezhettem parfümjét (a sáfrány és az édes borsónak keveréke volt és tegnapig én is azt használtam) és mégis eljegyeztem szerelmeimnek. Henriette Amélie, ön olyan kegyetlen volt, hogy akkor rám se nézett és liaisonunk — bocsássam meg volt szerelmeimnek ezt a csunya szót — mégis azon a napon elkezdődött.

En hazamentem. Mielőtt hazatértem volna, egy papirkereskedésben tíz fillérért megvásároltam az ön arcképes levelezőlapját (ma már fakó a sok csóktól és könyvtől) megcsókoltam azt és attól fogva ön az enyém volt. Az első napokban, ezt most, hogy mindennek vége, már megvállhatom, bolondságokra gondoltam, Henriette Amélie. Arra, hogy az autója elé vetem magam, vagy hogy ellopom a banknak, ahol alkalmazva vagyok, az alaptőkéjét és ezzel megvesztegetem a Habsburgok arcziere-testőreit és császári és királyi Fenséged szobájába lopom magam. Ilyenekre gondoltam és más romantikus zamarságokra, (milyen csúnyán beszélek ma már ezekről a szent dolgokról, nem is szép tölem), de azután lemondtam ezekről a dolgokról.

Elhatároztam, hogy előkelő és díszkrét leszek, amint az a főhercegnő amorosjához illik és minden botrányt kerülni fogok. A legnagyobb áldozatra — ön fogja tudni ezt az áldozatot értékelni — szántam magam. Nem ösmerkedtem meg személyesen önnel, Henriette Amélie. A három hosszú esztendő alatt, amíg hű voltam önhez és más nőt nem érintettem, nem ösmerkedtem meg személyesen önnel, Henriette Amélie. És — ugy-e ön nem fog félreérteni — szép és gyöngéd viszonyunknak ez adott csodálatos zamatot, ez, hogy nem is ösmertem őt személyesen.

De a viszony azért tartott. Reggel, hogy fölkeltem, délelőtt munkám közben, délután az angol illusztráltak mellett és este lefekvés előtt, de hány-szor álomban is, folytatódott viszonyunk. Eleinte — emlékezik? félték voltam és szemérmes. Nem mertem közeledni önhez. Azután, hogy már beszédessé lettem Magával, még mindig tartózkodó voltam. Csak a szavak között áruktam el affekcióm. Ez a szinte fiatal leányos tartózkodásom — ne tagadja, Henriette Amélie — tetszett önnek. Ezzel hódítottam meg őt, császári és királyi Fenség, egyetlen szerelmem.

Három hónap mult el így, telve a tavaszodó, a be nem vallott szerelemnek minden gyönyörűségével. Nem árultam el magam, csak Mikulás napján, amikor a Niccolónak, amelyet a fenséges gyermekeknek ajándékoztam, egy mézeskalácsból való szívét tettem a kezébe. (Még most is itt áll iróasztalomon a Niccoló.) Ön megértett, Henriette Amélie, a kalácsos szívet ijedten kapta ki a Mikulás kezéből és elrejtette nemcsak a férje ő fensége, hanem a fenséges gyermekek elől is. A gyermekek lelke maradjon tiszta — gondolta ön és én csak helyeselni tudtam ezt a nemes nőies vonást, amellyel magában kettéosztotta az anyát és a szerelmeit. Az én szerelmeimemet.

Amikor a Senmeringen — emlékezem, január hatodika volt — végre szavakba öntöttem mindazt, ami bensőmet szétfeszítette, ön még hallgatott. De balkezére, amelyre először leheltem csókot, az egész délutánon nem húzott keztyűt és este a table d'hôtelnál, ahol Fenségték asztala mellett étkeztem, észrevettem, hogy Maga, Henriette Amélie főhercegnő, az egyes fogások alatt mily gyöngéden simogatja jobbkezeivel a balt, azon a helyen, ahol én csókot leheltem rá. Szerencsére a fenséges férfi, Ernő főherceg, mitt semm vett észre.

A többi azután gyorsan jött. Első ölekezésünk a szerény autóban, amelyet nagy anyagi áldozatok árán béreltem ki egy egész délutánra. Milyen pompás is volt ön akkor, Henriette Amélie. Gyönyörű odaadásában is mennyi szemérmes tartózkodás volt. Ekkor persze még nem vettem észre azt, ami később oly sok keserves órát okozott nekem, azt, hogy önben tulajdonképpen két lény lakozik és hogy a princesse de sang mögül gyakran kuszik elő a kis nyárspolgárné a petite bourgeoise, mint az nekem kellemes lett volna. De azon az első adulterikus délutánon nem vettem észre semmit és örültem szerettem őt, Henriette Amélie főhercegnő.

Ugy hiszem, sokáig jól viselkedtem. Nem árultam el magamat sem a hivatalomban, sem akkor, amikor Ernőnek, a fenséges férjnek bemutat-tak. Féltékenységgel csak éppen annyira gyötörtém őt, amennyire ez szükséges volt, hogy ön, Henriette Amélie, teljes szerelmemről meg legyen győződve. Nem voltam tulkövetelő. És bár én őt soha, de soha még csak gondolatban se csáltam meg, (hiszen utólag bevállhatnám, ha úgy lett volna), mindig meg tudtam azt érteni, hogy önnek kötelességei vannak férjével és a fenséges uralkodóházzal szemben. Sosem követeltem a végleges szakítást. Mindig ellensége voltam a botrányoknak. Gondoskodtam róla, hogy a lapok ne közöljék arcképemet az őné mellett és azon az örült és perzselő délutánon, (szerelmeim második augusztusának nyolcadik napján), amikor ön kész lett volna arra, hogy otthagya férjét és gyermekeit és mindent, én voltam az, aki őt erről a végzetes lépésről lebeszéltem.

Akkor nekem jobban fájt az én ridegségem és a szilárdság, amellyel az ön áldozatkészségének ellenálltam; jobban fájt, mint önnek, Henriette Amélie. De utóbb mégsem bántam meg. Jobb, hogy úgy történt, mintha elkövették volna azt a végzetes dolgot. Mert látja, Henriette Amélie, ha akkor minden úgy történik, ahogyan Maga akarja és ha most Maga ahelyett, hogy Habsburg főhercegnő, egy szerény bankhivatalnok felesége volna, mit tennék Magával? Mit tennék most, hogy már mindennek vége. Hogy miért van mindennek vége? Hogy miért nem szeretem már őt? Ne kérdezzen, ne könnyezzen! Nem tudom! Én vagyok a hibás, csak én. Hitvány vagyok és közönséges! Férfi. És bár ön mindvégig gyönyörűen s hiven viselkedett, az én szerelmeimnek mégis vége. Vége lett. Minden különösebb ok nélkül. Leégett, mint a gyertya. Most vége van. De ez mindig így szokott lenni. A férfi hagyja ott a nőt. Nálunk se lehetett másképpen. A mult héten, utolsó találkozásunkkor még olyan voltam, mint elmult szerelmeim első gyönyörűség délutánjain, de amikor lehaladtam a főhercegi palota lépcsőin, Mária Terézia arcképe alatt, hogy a lakáj rejtett konfidenciával segítette rám felöltömet, átértem helyzetünknek minden erkölctelen és csunya voltát és elhatároztam, hogy szakítok. Erről — ismétlem — Maga nem tehet, Henriette Amélie. Liaisonunk az első napon sem volt erkölcsösebb, mint az utolsón és az utolsón sem volt erkölctele-nebb, mint az első. De az első napon még szerettem őt és nem láttam meg semmit. Az utolsón már nem szerettem őt, császári és királyi Fenség és ezért láttam meg mindent.

Azt hiszem ön is, császári és királyi Fenség, egyetlen volt szerelmem, csak helyeselni tudja, ha nem rivás és kölcsönös szemrehányások között bucsuzkodunk, hanem így levélben és csöndes viszonyunknak ez lesz a legméltóbb befejezése. Ön ugyan nem fogja megérteni ezt a bucsulevelet és Henriette Amélie Maga képtelen lesz felfogni, hogy miért bucsuzkodik valaki, akit Maga sosem látott és miért sorolja az föl az utolsó levelében minden részleteit egy elmult liaisonnak, amelyről önnek sejtelve se volt.

De az nem baj. Ön akár semmit se értsen meg. Elég, hogy én mindent tudok és mindent átéltem. Kész vagyok. Már mindent elértem és az élet nem tartogathat semmit a számomra. A főhercegnő szerelme voltam és ön Henriette Amélie, ön császári és királyi fenség egyetlen szerelmem, holnap a legnagyobb lelki nyugalommal a bolondok házába küldheti

hűtlenségében is hív volt szerelmeim, hódoló jobbágyát
Vizpataki Tamás.

Az óra

Hirtelen megálltam és az iróasztalon elhelyezett órára bámultam. Tehát az az óhajlva várt reggel sohasem érkezik meg és ez a gondolt éj sohasem fog véget érni?

Az óra egyszerre megszólalt:
— Tik, tak! — mondta. — Ma társamul szegődöt? Biztosan hallottad, — Tik, tak! — mondta. — Ma társamul szegődöt? Biztosan hallottad, meg hangos ketyegésemet, midőn az emberek alszanak. Tik-tak!...
Mesélni fogok neked arról az emberről, kinek életében minden balul ütött ki és kit végre összeronsolt koponyával találtak meg. Tik, tak!...
Jól van. Ismét járkalj csak kissé fel s alá. Az jót fog neked tenni, de ne olyan gyorsan, ne olyan gyorsan! Tik, tak!...
Már ismét itt vagy? Előtem? És miért nézel reám olyan dühösen? Alig haladtam előre egy vonallal. Nem sietek, éppen nem sietek, ha az emberek alszanak és a gond virraszt. Az belekapaszkodik mutatomba, s olynehézé teszi, hogy alig bírok haladni. Tik, tak!...

Volt egyszer egy gyermek, s az megbetegedett. Kis ágyacskájában, égő arccal, tüzes testtel feküdt és forró ajkaival suttozta:
— Papa, papa!
A papa azonban nem volt otthon. Tik, tak!...

Tudod mit? Feküdj le kissé az ágyadba és szemeidet lehunyva, számold ütéseimet. De lassan, nagyon lassan.

Egy—kettő—három—négy...
Tik, tak!...
Egész hangosan kell számolnod, mert az én hangom is átható, ha az emberek alszanak.

Tik, tak!...
Ugy, ugy! Csak jól nyujtózzál ki! Nugodjál! Látod, most már észre sem veszed, hogy milyen lassan haladok előre.

Tik, tak!...
Már ismét itt vagy? Miért bámulsz reám? Nem az én hibám, hogy nem jutottam még sokkal előbbre.

A gond nehezedik reám, a te gondod. Vedd le rólam és én ugrani fogok, olyan gyorsan, hogy azt fogod hinni, repülsz!
Tik, tak!...

Midőn az ágyba feküdtél, miért nem aludtál el, a helyett, hogy ketyegéseimet számoltad?
Tik, tak!...

Talán arra az emberre gondoltál, kinek életében minden balul ütött ki? Vagy arra, hogy hol volt az apa, midőn beteg gyermeke lázas álmaiban utána vágyakozott?
Tik, tak!...

Nem tudod?
De nekem van még egy mesém, mely majdnem vidám.
Tik, tak!...

Egy asszonyról szól, ki beteg gyermeke fölét hajlik.
Tik, tak!...

És ha a gyermek lázasan felkiált:
— Papa, papa! — az asszony nyugodtan válaszol, oh, egész nyugodtan:
— A papa nincs itthon!
Tik, tak!...

Ismét az ágyra dobom magamat és befogom füleimet. De hiába. Mindég és folyton hallom az óra egyforma, egyhangú ketyegését:
Tik, tak!...

Történet a sárga szoknyáról

Molnár Ferenc
Irta:

(Hosszu történeteket ma már csak a vonaton hallgat végig a jól nevelt ember. Tehát a dolog a vonaton történik. Pirosodó levelek közt szalad a vonat. Szép őszi reggel. Egy öreg ur van a kupéban, meg egy hölgy. Ez uttal nem az öreg ur mesél, mint ez illenék, hanem a hölgy. A mese egy párbeszédéből fejlődik ki, így valahogy.)

A hölgy: Ön azt mondja, hogy az illető kisasszony csak hosszas lelki harcok után tért le a jó útról.

Az öreg ur: Ugy van. Egybevetette az egybevetendőket, megrágtá, meggondolta a dolgot, aztán rászánta magát és puff, egy szép napon elhagyta Marosvásárhelyt a főhadnaggyal. Az apja sirt, az anyja sirt, mindenki sirt. De a dolgon már nem lehetett segíteni. A kisasszony letért a jó útról. Hosszas lelki tusa után, de letért. Ön színész, az ön pályáján nem itélik meg szigorúan az ilyet. Hát bocsásson meg a kisasszonynak.

A hölgy: Megbocsátottam neki, csak a lelki tusa ellen van kifogásom.

Az öreg ur: Hogyhogy?

A hölgy: Nem szeretem az olyan lelki tusákat, amelyek egy főhadnaggyal végződnek.

Az öreg ur: Azt akarja ezzel mondani, hogy ez könnyen ment a kisasszonynál?

A hölgy: Azt. Sok mindent akarok mondani, de félek, hogy unalmas leszek. Hát inkább elmondom erre vonatkozólag azt a történetet, amelyből leszűrtem a mondanivalómat. Szűrje le ön is. Jó?

Az öreg ur: Jó.

A hölgy: Hát vidéken voltunk egy penzióban, csupa kis leány, tizenöt, tizenhat, tizenhét éves leányok. És volt köztünk egy Teréz nevű leány, akit legtöbbször tartottunk. Szép, nagy, okos leány volt és volt egy kopott sárga szoknya, abban járt otthon. Sötét narancssárga, izléstelen színű szoknya volt, de ha Teréz fölvette, valami pittoreszk áradt belőle. Egy napon Teréz eltűnt a penzióból. Nem is jött többé vissza. Mikor elment, a sárga szoknya volt rajta, ezért szokhatott meg. Azt hitték tudniillik, hogy csak a kertbe megy. Még aznap este visszahozta egy munkásformájú ember a sárga szoknyát, azaz az izenettel, hogy a kisasszony nem jön többé vissza, mert elszökött egy színésszel. Persze, nagy táviratozás, szaladgálás lett erre, de már késő volt. Megtalálták Pesten Terézt és a színészt, de mondom, már késő volt. Hát belenyugodtunk mi is abba, hogy Teréz elzúllott. Elment. Szerelemből ment el. És a sárga szoknya ott maradt a penzióban, künn függött az előszobában, mint a Teréz hősiességének zászlója. A többi előzőkja, amit visszakioldott, elkallódott. De a szoknya megmenekült az enyészettől, talán éppen azért, mert sárga volt. Feltűnő volt. Egyéniség volt ez a szoknya. És mi tisztelettel mentünk el mellette, éreztük, hogy ez a szoknya bünszoknya, szokási szoknya, hozzányultunk az ujjunkkal, aztán megriadtunk tőle, majd meglobáltuk és néztük az ingását, amelyben volt valami enyéri. Ijesztő volt, amint méltóságos lendüléssel ingott a szögön jobbra, balra, csupa áhitat, csupa rettenet szállt belőle. Nem tudtuk, tiszteljük-e a szoknyát, vagy félünk tőle. Idővel olyan szerepet játszott a mi életünkben, mintha valami nagy csatán megtepett zászló lett volna, amely emlékezetbe idézi a veszedelmeket, a könnyeket, a bajt, a hősiességet, mindent, ami szép és szomorú és bátor csak van a mi életünkben. És egyszer rettenetes dolog történt. A sárga szoknya

egy este eltűnt a fogasról. Senki nem merte kérdezni, hogy hol van, mert a szoknya olyan volt, mint valaki, akivel nem illik szóba állani, a szoknya olyan volt, mint valami tiltott pikáns könyv, mint valami Zolaregény. Csak nagy titokban bujtunk össze és úgy kérdeztük egymástól: Hol a sárga szoknya?

Hova lett a sárga szoknya? De sem az igazgatóknak, sem az idegen leányoknak nem volt szabad tudniok, hogy mi ismerjük a szoknyát. Aztán megtudtuk, mi történt. Egy barátinék, akit úgy hívtak, hogy Irma, elesente a szoknyát a fogasról és bevitté magával este a szobájába. Ha egy férfit vitt volna be, az se lett volna szörnyűbb és merészebb dolog, mint ez. Valamennyiünkben elhűlt a vér, mikor a leány reszketve, sápadtan, megriadtan vallotta be nekünk másnap, hogy ő volt az, aki a szoknyát elvitte. De visszatette a helyére még másnap. Nekiestünk és faggatni kezdtük, hogy miért tette. Kisült, hogy kilopózott este a szobájából és mikor senki nem látta, dobogó szívvel, rémülten, mintha lopna, hamar beszaladt a szobájába a sárga ronggyal. És elmondta, hogy fölvette, a tükör elé állt vele, aztán leült a székre. És elmondta, hogy rémület fogta el, ijedt gondolatok kezdtek szaladgálni a fejében, lát futotta el az arcát, a keze reszketni kezdett, majd hirtelen sírás fogta el, úgy ahogy letépte magáról a szoknyát, zokogva bujt az ágyába, de ott se tudott nyugodni, mert a sárga rongy, amelyet egy sarokba dobott, úgy lángolt onnan feléje, mint valami máglya tüze, a sárga szövet, mintha valami lángesó lett volna, égette, odáig érezte a melegét, s hiába oltotta el a lámpát, bevilágította az egész szobát, úgy hogy a szegény leány nem tudott aludni, egész éjjel láza volt, sírások rázták a mellét, a legremesebb gondolatok égették a fejét. Így várta meg a hajnalt, a mikor is visszalopta a szoknyát a szögére. Akkor megnyugodott és elaludt. Aznap beteg jelentett. No hát képzelheti, mi lett erre. Most már egyenesen rémületes szörnyénötte ki magát a sárga szövet. Mindenki félt tőle. De mindenki érezte, hogy abban a lázban, amit az Irmanak okozott, volt valami merész, valami jóleső is, valami abból, amitől a leányok úgy félnek: ragyogó szemmel, kipirult arccal, félig lehunyt szemmel. És tudja, mi történt? Harmadnap Irma elutazott a penzióból, levelet küldött, hogy hazamegy, de nem ment haza, mert a szülei kérdezősködtek, hogy hol van. Eltűnt. Azóta se tudtam meg, de senki se tudta meg, hogy mi lett vele. A sárga szoknya küldte el, a rettenetes, sárga rongy, az vette el az esztét. És teltek a napok. Senki nem mert szólni, hogy az előszobá rejtett,

félhomályos zugából vigyék el a szoknyát. Az igazgatónő nem járt arra, a cselédek meg azt hitték, hogy valamelyikünknek a ruhatárhoz tartozik. Hát ott maradt és mi most valóságos kultuszt csináltunk belőle. Éjjel kilopóztunk a szobánkból és odakuporodtunk a szoknya mellé és meséket mondtunk egymásnak. Bizonyos mesék, bizonyos történetek csak a szoknya mellett hangzottak titokzatosan és szépen. És... és... és egyszer... egyszer aztán én mentem oda egyedül a szoknyához, este és bevittem a szobámba. Beleszerettem egy színészbe én is, mint a nagy Teréz, a szoknya, őstulajdonosa. Én mindig csak úgy gondoltam erre a szerelemre, mint ahogy a többi leányok szoktak. Biztosra vettem, hogy elmúlik, hogy gyerekes számárság, vagy ahogy mi neveztük az ilyesmit: ábránd. De mikor benn a szobában magamra vettem a sárga rongyot, akkor egyszerre más lettem. Vad tűz szaladt rajtam végig, a szoknya ölelt, megfogott, forrón szoritott és nem eresztett el többé. Ugy, ahogy voltam, abban a sárga szoknyában szöktem meg aznap éjjel. Egyenesen a színészhez mentem.

Az öreg ur: Talán... ez volt Sóbányai Imre?

A hölgy: Ez. Többen nem is szoktak meg az intézetből, mert nem küldtem vissza a szoknyát. Elvittem magammal. Még aztán is megtartottam, miután Sóbányaitól elváltam. A második férjem, aki akkor még udvarlóm volt, az Ilkovits, ebben a szoknyában szoktatott meg. Talán nem lettem volna képes erre, ha nincs meg a sárga rongy. És elkísér egész pályámon. Most őszinte vagyok és megengedem, hogy ön is őszinte képet vágjon ehhez a vallomáshoz, ami különben nem illenék. Tudja, hogy nincs a legjobb hírem. Sőt a legrosszabb hírem van. Nem is vigyázok rá. Élni akarok, jól akarok élni. És ha valami férfit megunok, ha megutálom, egyszerűen bezárkózom egy délutánra és fölveszem a sárga szoknyát. Este má... más szemmel nézek az udvarlóimra a színházban. És aznap új ember következik. És van néha idő, mikor egyedül megutálom a férfit. Utazni megyek, egyedül. És azt is megunom lassan. Nem tudom mi kéne, hogy ismét ember legyek, ismét életet éljek. Nem kell mást tennem, mint fölvennem a rongyot... Isten mentse meg azt a jóképű embert, akivel aznap találkoztam...

Az öreg ur: És?

A hölgy: És ez az egész.

Az öreg ur: Boszorkányos történet, annyi szent.

A hölgy: És most találja ki, hogy ezek után milyen véleményem van nekem azokról az állítólagos tusákról, amelyeken az ön kisasszonyának a lelke keresztül ment... És találjon ki, amit akar. És gondoljon, amit akar. És ne higgye, hogy én a nőket le akarom becsülni ezzel a történettel. Szó sincs róla. Nem akarom ezzel megnehezíteni a bocsánatot, ami kijár nekik. Nem kell olyan könnyen elítélni, a nőket, akkor aztán nem olyan nehéz megbocsátani nekik. Egy pere dolga az egész. Egy levél... egy főfájás... egy muzsika... vagy egy sárga szoknya... egy akarmi... De tusa? Meggondolás? Ugyan menjen kérem!...

Bucsu

Bella: Kedves jó uram...
András (gyorsan odasiet az ágyhoz): Mit parancsolsz drágám?
Bella: Ajándékozz nekem egy pár perccet.
András: Tudod, hogy egész életem a tied.
Bella: Istenem... annyira megszegyentesz...
András: Nem értelek, édes betegem.
Bella: Olyan nehezemre esik, hogy megmagyarázzam.
András: Drága szívem... Kiméld magadat... Tudod, hogy mit mondott az orvos.
Bella (felkőnyökölve a párnára): Neked azt mondotta...
András (ijedten): Semmit sem mondott... azaz... azt, hogy egy-két hét alatt egészen meggyógyulsz.
Bella: Igen... egészen... kigyógyulok minden... bajból... a legnagyobból meg a legkisebből.
András: Olyan furesán mondod.
Bella: Ugy gondolsz?
András: Mintha kételkednél!...
Bella (keserűen): Ha csak kételkedném, azért még hihetnék is. De semmit sem hiszek nektek, teneked meg az orvosnak, mert mindent tudok.
András (elfojtja zokogását): Esküszöm, hogy semmit sem tudhatsz.
Bella: Édes uram, mikor tanultál meg hamisan esküdni?
András (főlindultan): Hogy' lehetsz olyan kegyetlen, ki nem bírom. Nem szabad meghalnod, nem fogom túlélni.
Bella (végtelen szeretettel): Tul fogod élni.
András (zokogva): Itt kell maradnod, nem bírom, nem bírom.
Bella: El fogod birni.
András: Veled megyek.
Bella: Itt fogsz maradni.
András (szenvédélyesen): Ha elveszik tőlem a napfényt, a melegséget, a derűt... hogyan éljek tovább!
Bella: Megszegyenitesz.
András: Te voltál a napfény... de drágább, mint az a céda, amelyik mindenkiire lesugárzik az égről... mert csak énnekem ragyogtál, csak engemet melegítettél, csak engemet akartál földeríteni.
Bella (halkan): Nem szabad így beszélned.
András: Nem szabad! Ki tilthatja meg, hogy akár a piacon is mindenkinek a fülébe kiáltsam!
Bella: Én.
András (megdőböbbenve): Nem értelek.
Bella: Mondottam... szegény jó uram... hogy nehezemre esik megmagyarázni...
András: Szent Isten!
Bella: De... bármennyire keserves is... mindent be fogok... vallani.
András (hebegve): Mi... mi... le... het... be... vallani... va... lód?...
Bella: Jaj nekünk, hogy van!
András: Lázad van... félrebeszélés...
Bella: Rég nem volt olyan tiszta a fejem. Ez az a mindennél jobb érzés, amit olvastam, csak a halálnak közelsége adhat.
András: Teremtől Isten, miket beszélsz! Rettenetes tréfáid... vannak... Nem ismerlek... reád...
Bella: Szegény, jó uram... elhiheted... a halál előtt nem lehet kedvem ahhoz, hogy tréfáljak.
András: Soha sem sejtettem, hogy ilyen irgalmatlan tudsz lenni!
Bella (szeme csupa gyöngédség): Csak magamhoz vagyok kegyetlen, tehozzád csak igaz vagyok.
András (leroskad az ágyánál): Mit fogok hallani!
Bella: Igazságot.
András: Hogy imádtam ezt a szót, milyen csodálatos volt a zengése, milyen végtelenül sokat jelentett a tartalma.
Bella: Akkor most is szívesen kell hallanod.
András: Most... így... félek tőle... utálok... nem kell...

Irta: Szilágyi Géza

Bella: Szegény, jó... uram... neked pedig éppen most kell... leginkább...
András (főlpattan): Mit küzködöm... mit vergődöm... Hajrá... csapj le rám... legföljebb belepusztulok.
Bella: Nem, édes, jó uram, szegény, szomorú uram, nem, legföljebb életed legnagyobb illuziójával leszel szegényebb...
András: Beszélj, beszélj.

imádtalak!... Hogy' tettem rá egész életemet a te életedre... a te... hitvány... hazug... förtelmes életedre...
Bella (valami kínos boldogság kifejezésével arcán): Hitvány, hazug életemre.
András: Hogy imádtalak!... Hisz utánad mentem volna még a világ végére is... még a sirba is.

Bella: Most már nem fogsz utánam jönni.
András: Akárki után inkább... a legutolsó rongy után is inkább...
Bella: És még a siromra se fogsz kilátogatni... csak olykor...
András: Igen... de nem azért, hogy megsíraszak... hogy elátkozzak.
Bella: Vállalom... szegény, jó uram... el kell vállalnom...
András: Eddig az volt életem, hogy mindig csak rád gondoljak... ezután az lesz életem, hogy lelkeimből kivesszem, hogy megsemmisítem emlékedet...
Bella: Ez... kellett... nekem...
András: Nem bírlak látni... nem akarok hallani... félek, hogy... előbb végzek veled, mint a halál. (Kirohan a szobából.)

Bella (nagyon halkan... sírástól félbeszakított szavakkal): Hála néked... jószágos Istenem... hogy volt erőm... ehhez... az iszonyu... hazugsághoz... ehhez a förtelmes, lealacsonyító komédiához... ő érte... Hála néked... most nyugodtan... halok meg... most... az én drágám... majd... el fogja birni...

A HALÁLRA SZANT NŐ.

Egy magyar kis lány katonatiszti becsületszavára állítja, hogy az előbb közölt beszélgetést a saját fülével végighallgatta. Az egész eset egy asszony-jóúron esett meg, ahol igen nagy társaság teázott és trécselt. Két fiatal asszonyka — egyik szebb, mint a másik — félrehozódott egy sarokba s bizalmasan beszélgetésbe merült.
 Tehát beszélgetnek. A kis leány pedig a közelükben ülve, akarva-akaratlan is hallott minden szót.

— Hidd el, édesem, az én életem csupa szomorúság és keserűség. A magam családjával haragban élek, mert nem akarták, hogy hozzám menjek az uramhoz; a férjem családjával meg haragban élek, mert nem akarták, hogy elvegyen engem.

— Ez nagyon kellemetlen...
 — Kellemetlen? Gyászos. S most mind a két család folyton figyel és folyton áskálódik ellenem.

— Hallatlan.
 — Hallatlan? Kétségbeejtő. Ezenfelül az uram megesal. A gazembernek szeretője van.
 — Borzasztó.

— Borzasztó? Rettenetes. És nem tudom visszafizetni a kölcsönt. Tudod, az ilyen kis városban mindenki mindent tud. S engem olyan nagyon figyelnek.

— Kétségbeejtő. Csodálom, édesem, hogy ilyen körülmények között még sohase gondoltál az öngyilkosságra.

— Én nem gondoltam! Ezerszer gondoltam, hogy öngyilkos leszek. Szereztem is veronált, sőt morfiomot is. Egy browníngot is vásároltam. Végrendeletet is irtam.

— Nos?
 — Csakhogy nem megy az olyan könnyen, mint az ember gondolja. Mindig közbejön valami. Egyszer egy új ruha volt készülőben a szabónál, egyszer új kalapot rendeltem, egyszer valami mulatságba készülttem, egyszer kilátás volt rá, hogy elutazunk. Mindig el kellett halasztani a dolgot. Most is új ruhát varr a szabónő. Te! Micsoda ruha lesz az! Ezt legelőbb három-négy hónapig viselni akarom.

AZ ELSŐ KÉRDÉS.

Pali (14 éves). Oh Mariska, én imádom kegyedet.

Mariska (12 éves). Jól van. És hová megyünk násztra?

ÉNEK

*Sötét pilláktól árnyékolt szemed,
 Akár az ég nyáreste jöttékor,
 Kivágottnyaku, rózsás kis ruhában
 Olyan vagy, mint a hajnal sugarában
 Virágbaburuló csipkebokor.*

*Lehajló, könnyű kalapod alól
 Nevetve nézel szét magad körül,
 Fehér cipődre ut sara se fröcscesen,
 Élsz mesehonban, rózsaszínű ködben,
 Táncolva, lepkét üzve, tétlenül.*

*...Ha letéphetném a babaruhát,
 És a divatos, sifra kalapod,
 Az örök mosolyt, mely ajkadon reszket...
 S hosszú, lehunyt pilláira szemednek,
 Rácsókolhatnám ezt a bánatot!*

*Virágaidat a sárba tipornám,
 Meghazudtolnám a meséidet
 S úgy csupasz vállal, fájva, megborzongva
 Kivonszolnák az én világomba
 Amely rut, józan, közömbös, hideg.*

*És csapzott hajjal és megsebzett lábbal,
 Ahol járnak a rongyosok, szegények,
 Jönnél velem a sziklás életuton,
 Hol rózsák helyett töviskoszorút von
 A küzdelmes, a diadalmas Élet!*

FARKAS IMRE.

Bella: És nem fogod azt hinni, hogy mindennél szentebb kinesnek voltál legboldogabb tulajdonosa... és nem fogsz beleörülni abba, hogy pótolhatatlan drágaságot rabolt el tőled a halál...

András: Kinpádon fetrengek!
Bella: És nem mondod majd többé... hogy napfény voltam... amely csak... tégedet... csak egyedül tégedet... ragyogott be... melegített... földerített...
András: Örjögysz, Bella, eszeveszett vagy.
Bella (iszonyatosan küzködve): Mert... mert... ez a napfény...
András: Ne mondd tovább!
Bella: Mert... ez a napfény... másnak is... másoknak... is... ragyogott... másokat is... melegített... másokat is...
András (zokogva): Hogy' történhetett?
Bella: Nevezted végzetnek... vállalom... Nevezted gonoszszágnak... azt is vállalom...
András: Szerencsétlen!
Bella: Mondd inkább, hogy becseltem... vállalom... el kell vállalnom.
András (belehevülve): Becsteltem... ez kevés... ez túlságosan kevés... ez semmi.
Bella: Igazad van, ez semmi.
András: Becsteltem... ez hizelgés volna... elismerés... kitüntetés... Más szó kellene, százszor sértőbb, százszor gyalázóbb, százszor szennyesebb...
Bella: Látod, ezt érdelem meg, nem a magasztalást.
András: Leköpi, felrugó, ostorcsapásos szó... az talán kifejezné, hogy mi illet meg téged.
Bella: Igazad van, szegény, jó uram.
András: Hogy mersz sajnálni!... Te utolsó személy... gyalázatos sértés a te részvéted...
Bella (eltorzult arcával): Csak üss a te szávaidal... megérdemlem.
András: Nem... nem... rosszul mondom... nem te vagy az utolsó személy... én vagyok az... hogy olyan ügygü voltam... olyan vak voltam... olyan süket voltam... nem tudtam semmit, nem láttam, nem hallottam semmit...
Bella (kiplódvá): Igen... nem láthatnál... nem hallhatnál semmit...
András: Hogy' hittem teneked!... Hogy'

A vad népek élete

A KULTURA tudományában még sok olyan probléma van, amely megoldásra vár. Mind közt talán legérdekesebb az, hogy az ember az ősidőkben hogyan kezdett ruházkodni és cícomát venni magára? Sokáig megelégedtek erre a kérdésre azelettel, hogy az emberrel a cícomázás ösztöne veleszületett. Es mindjárt akadt is néhány tudós, aki ezt az ösztönt mint ös-ösztönt állította be, azt fejtegetvén, hogy ez az ösztön egy tompa vágyban nyilvánul meg: "az ember belső életét kifelé is nyilvánítani, hogy kifelé is jelentőségtesnek lássák." Sokan voltak továbbá azon a véleményen, hogy a ruházkodás és ékszerelés az embernek veleszületett szeméremzéséből fejlődött ki. Azanban kétségen felül áll, hogy az ékszer sokkal régebb eredetű, mint a ruha, hogy továbbá a szeméremzés abban a tekintetben, amit a testből leplezni akar, az egyes népeknél nagyon is különböző. Más buvárkodó tudósok azt vélik, hogy az emberrel együtt születik a tet-szeni vágyás, a szép iránt való érzék, a hiúság és a megelégedés öröme az ékszerek szemléletén.

Ha az ősidők vadászta teste erejével, ügyességével vagy ravaszsággal elejtett egy vadat, szinte magától értetődően támadt fel benne a vágy, hogy ennek a cselekedetének maradandó emlékeül, vagy pedig egyszerűen a préda feletti örömből, megőrizze az elejtett vadból a szarvat, az agyaráit, a karmait, a bundáját és a többi. Jobb és biztosabb helyet pedig ezeknek megőrzésére a vadász nem találhatott a saját testénél. Már évezredekkel Biaz, a görög bölcs előtt ismeretes volt ennek közismert mondása: "mindenemet magammal hordom" és az ősember, az egyszerű, többnyire vándoréletet élő ember különösen szigorúan ehhez az elvhez tartotta magát. És hogy mennyire szabály volt ez az ősidőkben, ennek bizonyossága, hogy még ma is vannak primitív kultúrájú népek (például a bushmanok Afrikában, a Kalahari sivatag széléin), akik mindenüket, amijük van, magukon, vagy magukkal cipelik mindenhol. A testre aggatott ilyen holmi részint arra szolgált, hogy a bebizonyított fölénynek látható jeléül szolgáljon, részint arra, hogy a férfi bajtársaknál irigységet, a nőknél pedig bámulatot keltsen. Mindenki tehát minden képességével azon igyekezett, hogy hasonló holmikat szerezzen magának, hogy hasonló holmikkal büszkélkedhessen. Ezzel aztán fel volt keltve a hiúság, amely Göthe, a nagy német költő szerint nem egyéb, mint az ember személyes dicsvágya.

Ennek a hipotézisnek helyességét igen sok tény bizonyítja. Első sorban bizonyítást igényel, hogy az ősrégi népek kommunizmusa, amelyben valamikor minden népnek élnie kellett, sehol nem terjedt ki az ékszerekre, csecsebecskékre, cícomára; ezek soha nem képeztek "köztulajdon", hanem mindenkor kizárólag személyes tulajdon gyanánt szerepeltek. Így aztán a kultúra legelső fokain álló népeknél majdnem mindig csupán a férfi hord ékszert. Az asszonyok eleintén maguk is csak kiküzdött (később vásárolt) "holmit" képeztek és aztán arra szolgáltak, hogy a férfi gazdagságát magukra aggatva, azt mutogassák. (Bizonyos mértékben egyébként így van ez még ma is.) Délamerika alsó csucsán van Patagonia, más-ként Tüzföld: ennek lakóiról egy tengerészvizit a következő jellemző megfigyeléseket írja:

"Az asszonyok ruházata még sokkal fogytatókosabb, mint a férfiaké. Ennek oka azonban nem az, mintha az asszonyok edzet-tek volna az időjárás viszontagságai ellen, vagy pedig csekélyebb volna bennük a szeméremzés, mint a férfiakban, hanem

csupán csak az, hogy a férfiak az erősebbek. Ha egy (köpenyeg gyanánt szolgáló) állatbőrt akarunk vásárolni, akkor a patagon férfi egyszerűen lekaszt egy ilyet valamelyik asszonyának a válláról, holott azt, amelyet ő maga visel, már nem könnyen hajlandó eladni. Ha valamelyik asszonynak odadobunk egy ócska ruhadarabot, azt az ura rögtön elveszi

gyűrűt hordanak. Egy német utazó, Schagint-weit beszéli: "Ezt még az evésnél sem veszik ki az orrukából: egyik kezükkel félrehajlítják a gyűrűt, amely egész a szájukig lóg, másik kezükkel az ételt tömlik a szájukba." Ezekiel próféta könyvében olvashatni, hogy a babylon-i és egyéb fogságok idején a zsidó nők szintén orrgyűrűvel ékesítették magukat.

Lehet, hogy az ilyen orr-ékszernek eredetileg egészen más jelentősége volt. Mint Weule, a jeles néprajzi kutató hangsúlyozza, a középfrikai rabszolgavásároknak száj- és orrkorongokkal kistafirozottak nem kerülnek. Az ilyen asszony tulajdonosa tehát valószínűleg ezzel a meg-csonkítással akarta magának az ő jószágát (mert a felesége is csak az) biztosítani. Figyelemreméltó, hogy némely népek ugyanezzel indokolják meg asszonyaiknak tetoválását is.

A tetoválás és a sebekkel való díszítés magában véve teljesen a férfiak jellemzője, mert a mester-ségesen csinált dísz-sebek nem egyebek, mint után-zása és helyettesítése a harcban kapott sebeknek. Mielőtt az ember sebbel ékesítette magát, éreznie kellett, hogy milyen dicsőség a harcban sebeket kapni.

Ha a dísz-seb eredetileg kitüntetést jelentett, viszont a testre aggatott mindenféle cícoma és ékes holmi azt akarta kifejezésre juttatni, hogy ime, nekem ezekből több van, mint másnak. A primitív népeknél, — de bizonyos, hogy nem csupán ezeknél — az ilyen fitogtatási vágy a leggroteszkebb ékszerformákat találta ki és hiúságból az ember a leggyötrelmesebb fájdalmakat volt képes elszenvadni. A mai parvenü feleségének gyűrűktől ellepett ujjai, a csörgő karperecet épp úgy, mint megnyujtott fülcimpákon csüngő fülbevalók egyforma-eredetűek a vadak réz-, ezüst- és arany ékszereivel, és mindaz a balgaság, amelyet ezeknél megmosolyogunk, feltalálható emezeknél is. Mindegyik egyfomán az alacsony kultúra emléke és hagyatéka.

Ami a fülbevalókat illeti, ezekből a legnehezebbeket — nagy acél karikat 12—15 centi méter átmérővel és gyakran egy kiló sulyal a masai (az egykori Németafrika) asszonyok viselik. A karikákat bőrszálakkal fűzik be a gyakran vällig lelógó fülcimpákba. Minthogy pedig ez a nagy suly alatt kiszakadna, az asszony mind a két fülbevalót a homloka köré fűzött bőrszalaghoz erősíti. Egyetlen nehéz gyűrű helyett némely népek egész tucat könnyebbet hordanak és hogyha a fülcimpába nem lehet több lyukat furni, rákerül a sor a fülkagylóra is. A malájoknál és indusoknál még a bokákat is láncokkal, gyűrűkkel ékesítik, még pedig drágakövekkel kirakott arany, ezüst gyűrűkkel. Itt röviden még arról is meg kell emlékezni, hogy pár év előtt még a mi "divathölgyeinknél" is divatba kezdett jönni az arany- és ezüst bokagyűrű és ha nem következzett volna ránk a háború, már bizonyosan ott tartanánk, hogy némely hölgyek gyűrűket viselnének a lábuk ujjain is, ami természetesen föltételezné a meztláb való járást.

A karom-köröm szokása megmagyarázható azzal, hogy egy ezzel "ékeskedő" kéz minden munkára alkalmatlan, ennélfogva "elkelő". Természetes továbbá, hogy a vadak a körömfestést épp úgy ismerik, mint mi és hogy a modern "manikűrözés" sem egyéb, mint a régi, alacsony kultúrfokra való emlékezés.

A "modern vadak" asszonyai, ha szabad így beszélni róluk, már szerényebben öltözködnek ugyan, mint a régiek, de annál inkább utánozzák szokásaikban a művelt népek asszonyait. Ma már nem ritkaság Délafrikában, a betsányi Avenuekon se a kávéház és még ott is az asszonyok töltik meg a kávéházakat.

tőle és általános karatyolás közt magára öltöve, büszkélkedik vele."

Az ilyen viselkedés a primitív népeknél általános szokás, amelyen senki meg nem üt-közik. Végére is a legelső műveltségi fokon és nem ritkán a magasabb fokon álló népeknél is az ékszer esztétikai szempontból nem mindig tekintik olyan holminak, amely egy-uttal ékesíti is az embert. Az ősidőkben például az ember apró tüzesiholó kőszerszámokat hordott ékszerül, nyakába akasztva azt egy zsinóron és a pápuáknak Uj-Guineában még ma is legelőbbre becsült drágasága az a karkötő, amely nem egyéb, mint agyonvert és fellakomáztott ellenségeknek az alsó állésontja. Az Andaman-szigetek lakói, az Apalach indiánok pedig szintén megölt emberek kéz- és lábujj-csontjaiból készült nyakláncal ékesítik magukat. A legkülönösebb, itt megemlítendő ékszer-közé számíthatók azonban azok a nagy deszkakorongok, amelyeket a délbraíliai indiánok és némely középfrikai szerezsen tör-zsek használnak. Ezeket a korongokat átlukasztott és vastag dugókkal egyre jobban kiszélesített felső és alsó ajkukba húzzák bele. Némelyik ilyen fakorong öt, egész hét centi-méter átmérőjű és két-három ujnyi vastag. Nevetésnél ezek a korongok fölcsapódnak és a felső ajkat fölhajlítják egész a szemekig(!); a közönséges beszédnél pedig olyan kelepést visznek végbe, mint a gólyának a csőre. Ha egy ilyen ékszerrel "díszített" asszony inni akar, akkor ujjával föl kell emelnie a felső ajkát: az italt csak így öntheti le a torkába. Nem ritkán előfordul, hogy a tulságosan szét-terjedő felső ajkak, vagy ajakkorongok kiszakadnak: akkor ezeket annak rendje és módja szerint szépen összevarrják. Még az orrvás-lasztófalakat és az orrcimpákat is átlukasztják és pálcikákat, gyűrűket huznak rajtuk he-resztül. Az ausztráliai benszülöttokről írja Cook, hogy az átfurt orrcimpákban 13—15 centiméter hosszú és ujnyi vastag állati cson-

DÖRZSÖLÉS NEMKOR MOSHATJA A RUHÁJÁT

Ha a Mitchell Magic Májori mosó port használja. Ebben csak kifózi a szennyező anyagot, s egy heti mosás után nem kerül egy centiméter többe, s megmenekül nehéz munkától. A ruhája hőfőhőre lez, nincs benne semmi féle mérgező anyag, s nem ártalmas sem a kézre, sem a ruhára. Megér-e a felesége egészségre betenkiti egy centet? A legkeményebb szövet is megpuhul. Egy hat óra való csomag ára egy dollár és 10 cent a posta költség. Ne vegyen utánaatokat. Mi egy dollárért adunk háromszor annyit, s jó anyagot mint más társaságok. Ugyanők keresetnek, s üzletembereknek árengedmény. Irjon magyarálat, mert magyarok vagyunk.

MAIL ORDER HOUSE,
GLENFIELD, N. Y.
march 7, 14, 21, 28

tokat viselnek. "Ez a csont keresztül éri egész arcukat és bedugaszolja orrlükait ugyanyni-ra, hogy a szájukat Tolyvást távra kell tartaniok, másképp nem tudnának lélegzeni." Lathnauban (Keletindia) az előkelő "hölgyek" a baloldali orrcimpájukban egy nagy

A JEGE
husa
ezért
lommel szo
A "Ger
tották meg
20 lépény
hajóhoz es
te. Az egy
get, hamar
s rálött, de
megsebezte
A bund
gádtatás
elkezdett
gondolta a
"szégyen
utóbbira
odébb az
puskára
vették az
ték utól,
ség miatt
dön aztá
Nesze
behuzván
fogtak az
csenyéret
Mig ag
csak im
máskik, m
nyilván
A leg
hirtelen
puskavér
lantván
darabig
kodnék
vagy pedig
csapjon?
gát, nagy
hentergöz
hoz, mi
nap meg
melyek k
Ezenk
délfele s
gült, eh
közül fi
kijutva, f
rencsésé
Nesze
rült is, ez
nylt teng
hoz nem
ni, oly
feküdt
ti szelek
Nem volt
mint a
torlázni
csúcsait
meg is p
A
majdnem
a tél s
ben v
hogy az
nek in
február
hóval b
borul
van, cs
láthat
hasem

Az északi sarkvidékről

Jégország titkaiból. — Kik vállalkoztak eddig az északi sark felfedezésére. Sikertelen és kevésbé sikeres expedíciók.

A JEGESMEDVE a sarki tájakon gyakori, hús és szép fehérszörű bőre becses, ezért a sarkvidéki utazók nagy szorgalommal szoktak rá vadászni.

A "Germania" hajósai június 11-én pillantották meg az első jegesmedvét, amely vagy 20 lépésnyi közel jött a jégen a befagyott hajóhoz és azt roppant kíváncsian szemlélgette. Az egyik hajólegény észrevevén a vendéget, hamarjában előkapott egy katonapuskát s rálőtt, de elszeleskedvén a dolgot, csak épen megsebezte a medvét.

A bundás nem volt ilyen barátságosan fogadtatásra elkészülve s borzasztó mérgesen elkezdett morogni, de aztán mégis csak megmondta a dolgot s azzal tartván, hogy: "szégyen a futás, de hasznos," ő kelme is ez utóbbira határozta magát s ugyanezért vitte odébb az irhát. A hajós legénység azonban puskára kapott s a hogy csak bírták, üzőbe vették az erősen vérző vadat. Sokáig nem érték utól, hanem végre a medve a vérvesztés miatt kifáradva, leült a hóra pihenni, midőn aztán mégis sikerült elejteni.

Nosza lett nagy öröm s a hajó közelébe behúzával a hatalmas testet, mindjárt hozzáfogtak a nyuzáshoz, hogy vacsorára friss pecsenyére tegyenek szert.

Míg azonban evvel foglalkoztak, egyszer csak ime, hirtelen feltűnik a láthatáron egy másik, még sokkal nagyobb medve, melyet nyilván amannak a vérszaga csalogatott elő.

A legénység észrevevén az új jövevényt, hirtelen a jégdarabok mellé bujt s ott várta puskavégre a bundást. A nagy medve megpillantván a hajót, csodálkozva bámulta azt egy darabig s úgy látszott, mintha azon gondolkodnék: vajlon mentől hamarabb elszaladjon-e vagy pedig elesett társa hulláján lakmározást csapjon? Vesztere ez utóbbira határozta magát, nagy óvatossággal, olykor még a hóban is hentergőzve, mindjobban közeledett a hajóhoz, míg egyetlen lövéssel leterítették. Ezen nap még három más medve is mutatkozott, melyek közül egyik sem vitte el az irháját.

Ezenközben jól leustott a hajó a jéggel délfelé s most már, miután a jég nagyot gyengült, elhatározták, hogy megkísérik a jég közlül kiszabadítani, azután nyílt tengerre kijutva, megint északnak fordulva, hátha szerencsésebbek lennének most mint előzőr.

Nehéz és hosszadalmas munka után sikerült is ez s a hajó június 20-án már megint a nyílt tengeren ringott, miután tíz napig volt a jég közé zárva. Hanem az óhajtott partokhoz nem sikerült oda férkőzni, oly roppant tömegekben feküdt ott mindenféle a keleti szelek által oda hajtott jég. Nem volt tehát mit tenni, mint a Spitzbergák felé vitorlázni, amelynek hófödött csücskeit július 9-én csakugyan meg is pillantották.

A Spitzberga szigeteken majdnem kilenc hónapig tart a tél s csak az év többi részében van annyi melegség, hogy az ottani csekély növényzet tenyészetnek indulhat. Október 26-ik napjától egész február 16-ig nem látható a nap, a jéggel, hóval borított tájakra négy hónapig éjszaka borul és 128 napig, midőn némi világosság van, csak alig emelkedik a nap egy kissé a láthatár fölé. Négy hónapig aztán megint sohasem mégy le a nap, hanem azért mégis ke-

vés ereje van s a tengerről gyakran felszálló sűrű ködök és a jégről áramló hideg szelek nagyon lehűtik a kevés melegséget is. Minden hónapban szokott hó esni, míg a viámlás és mennydörgés a Spitzbergákön teljesen ismeretlen.

A "Germania" a partnak egy alkalmas helyén kikötött s mialatt Koldewey tudományos megfigyeléssel foglalkozott, addig a legénység vadászattal mulatta magát s ugyancsak bő része volt különösen a vadlud pecsenyében. Mert tudni kell, hogy az egész Spitzberga nyáron át rendkívül el van lepve mindenféle vízi madárral, amelyek millió számra ide járnak költeni, midőn pedig fiaikat felnevelték, megint lehozódnak a déli, melegebb tájakra. Csak néhány faj marad ott télen át is, így pl. a hófogoly, melynek tolla nyáron barna, télére pedig megfehéredik.

Egyike a leggyakoribb madaroknak, amelyekkel a sarkvidéki utas találkozhat, a rablósíraly, melynek az a szokása, hogy a hajókat óra számra kíséri, még pedig anélkül, hogy kiterjesztett szárnyait csak meg is mozdítaná; mindössze azt teszi meg, hogy hol egyik szárnyahegyét fordítja a víz felé, hol a másikat, olykor meg hirtelen magasra felcsapódik, de ekkor sem mozdítja meg a szárnyát. Ha aztán a hajóról valami ehetőt kidobnak, azt villámsebességgel elkapja, elnyeli.

És ezt a szokását használják aztán fel a hajósok megfogására. Ugyanis egy hosszú madzagra egy darab hust vagy szalonnát kötnék s kidobják azt a tengerbe. Alig történt ez meg, rögtön egész csapat rablósíraly repül oda s iszonyu vijjongást, veszekedést visznek végbe a zsákmány körül, míg nem valamelyiknek sikerül a csalétket elkapni s azzal magát szépen megfogni.

Különböztetést a madarat csak mulatságból fogdoszák, mert a hús kellemetlen szaga miatt használhatatlan. Egyébiránt a többi madarakra nézve szerfelett veszedelmes, mert azok tojásait, fiókait nagy ügyességgel és vakmerőséggel pusztítják.

Ebben pedig bőven lehet része, mert hiszen, mint mondtuk, roppant számu madár jár ide költeni s fészkeik egész hegyeket beborítanak.

Csodálatos az ilyen hegy, amelyet a vízi madarak fészkelő és pihenő helyül kiválasztanak. Már messziről hallani valami különös, menydörgéshez hasonló zajt, mely mind inkább erősödik s a mely csak úgy hasogatja az ember fülét. Nem egyéb ez, mint a madarak

kiáltásának tartották ezeket a csodálatos hangokat s biztos veszedelem előjelének hitték. Pedig hát csak a kis sarki róka üvöltése az, mely róka természetéhez híven, nagyon szeret a madártanyák körül ólálkodni.

Hogy mily rengeteg lehet egy-egy ilyen "madárhegyen" a madarak száma, elgondolhatjuk arról, hogy egy utazó mintegy három kilométernyi hosszúságban oly sűrűn és tömötten találta a mindenféle madarat letelepedve, hogy egyetlen lövére 30 darab esett el belőlük, pedig ezen kívül annyi repkedett szanaszét, amelyek már a sziklán helyet sem kaptak, hogy a levegőt egészen elsötétítették.

Legbecesebb ezek közül az északi madarak közül a dunna-kacsa, melynek pelyhe rendkívül kápos és drága. Ezt a pelyhet pedig a fészkeiből szokták összeszedni a pákások, kik azért hajóznak a távoli, veszélyes utra; egyuttal azonban a tojásokat is kiméletlenül elszedik. Ezért sok helyen, ahol az ember gyakrabban megfordul, feltűnőleg meg is kevesedett már ezen hasznos madarak száma.

Izland szigetén ott már kiméletesebben s bizonyos szabály szerint bínnak ezen kacsák fészkeinek kifosztása körül. Ugyanis a mint a kacsa május végén el kezd fészkelni, akkor fészkeiből a pelyhet, valamint a tojást is mind kieszedik, miye aztán a kacsa kitépi melléből és hasából a pelyhet, azzal kipárnázza a fészket s megint bele tojik. Erre az ember ismét előjön s újra elszedi a pelyhet is, a tojást is. A jámbor kacsa még most sem veszi el türelmét és újabb fészkelésre gondol. Hanem most már sem mellén, sem hasán nincs pelyhe s nem tudja a fészket mivel kirakni. Siralmas hápogásra fakad tehát, mire a gunárja csakhamar megszánja, oda megy és saját melléből tépi ki a pelyhet, melylyel a fészket kitöltvén, a nőstény kacsa újra bele tojik. Ekkor már nem haborgatja tovább a telhetetlen ember s eme harmadik csapat tojást zavartalanul engedi költeni, hogy a kacsa szaporodhassék és végkép el ne vaduljon a tájékról.

Miután egy darabig Spitzberga partjain időzött a "Germania", a kapitány elhatározta, hogy ismét kísérletet tesz, ha talán kitűzött főcélját, a grönlandi partokat most már sikerülne elérni. Ujra neki indultak tehát, de hasztalan, mert csakhamar megint olyan jég-tömegekre akadtak, melyek lehetetlenné tették az odahatolást.

Visszafordultak megint a Spitzbergák északi részének, a merre a tenger jégmentesebbnek látszott és ott csakugyan sikerült is néhány kisebb szigetet felfedezni, amelyek csupa hóval, jéggel voltak borítva. Ezeket, a mennyire lehetett, körüljárták és a térképbe is berajzolták.

Az idő azonban mindjobban kezdett tél felé hajlani s Koldewey jónak látta, hajóját szeptember 8-án haza felé irányozni, mivel a további maradás nagy veszéllyel járt volna.

Igy végződött tehát ez az utazás, mely igaz, hogy kitűzött főcélját, a Grönland északi partjai felfedezését, vagy épen a sarkhoz való eljutást nem érthette el, de mégis néhány eddig ismeretlen szigetet felfedezett és sok érdekes tapasztalattal gyarapította a tudományt. (Folytatjuk.)

\$12-OS AJÁNDEK MINDEN ASSZONYNAK

akik a Mato csoda ruhamosó powdert használják. Egy hónapra elegendő doboz 35 cent bélyeg, több hónapra való nagy doboz \$1.00, hat nagy doboz \$5.00, melyhez ajándékba kapja az Utolsó Szent Vacsora rendes fallépő nagyságu falliszobrárt, márványszerű kőbe véste, melyen Krisztus Urunk tanítványával úgy néznek ki mintha élének. Falra felakasztható. Ez nem papír kép, víz, tűz nem árt neki és magható örök emlék. — Ugyanőköt felvetetnek. — Rendelésével a pénz küldje e címre:

MATO MFG. COMPANY

130 FIRST AVENUE

NEW YORK, N. Y.

lárma, melyek sok millió számra repkednek, csaponganak fészkeik körül. Közben egy-egy rendkívül éles hang is hallatszik, mely még az említett óriási lárman is átharsog és sokszor egész csalódásig emberi gunykiáltáshoz, vagy jajgatáshoz hasonlít, úgy, hogy a hajósok valójában megiszonyodnak tőle s nem is lehet csodálni, ha a régi cethalások az ördög

Mit látható a tenger mélyén?

MILYEN FORRÓ A LÁNG.

Féry Francia tudós hosszas kísérletezés után megállapította egyes égő termékek lángjának a hőfokát. Így például: A Bunsen-égő lángja -1871 fok - Celsiusust fejt ki. Az ujabban nagyon elterjedt acetilén láng pedig 2548 fok Celsiusust. A spiritusz lángja sokkal szelvényesebb, mert összesen csak 1705 fokra bír felhevülni. Ha spirituszt összekeverünk petróleummal, a mi például a Denahrouze-égőnél szokás, akkor már 2053 fokra rug fel a láng hőmérséklete. Egy gázláng nitrogénnel keverve 2200 Celsius hőfokot képes kifejteni, hidrogén nitrogénnel keverve pedig 2420 fokot ér el.

MILYEN A TENGER FENEKE

A tengerek fenekének rejtélyes világát elrejtjük előlünk az átláthatatlan víztömeg s csak a vakmerő búvároknak köszönhetjük, hogy megtudtuk róla egyet-mást.

A legnagyobb mélységek világát azonban ma sem ismerjük még; ide már nem hatolhat le a búvár a víz nyomásának nagysága miatt. Általában mégis tudhatjuk már, hogy milyen a tengerek fenekének világa. Tudjuk, hogy ott is éppen úgy találunk hegycsúcsokat, völgyeket, mint a szárazföldön.

A búvárok igen érdekes adatokat mondottak el a tengerek fenekének rejtélyeiről. Kilencven-száz méternyi mélységben a tenger feneké még látható, mert odáig elhatolnak a nap sugarai, de háromszázötven-negyszáz méternyi mélységben már tökéletes sötétség uralkodik.

A búvárok elbeszélése szerint a tenger fenekére való leszálláskor eleinte kék, majd szürke a víz színe. Ha felfelé tekint a búvár, egy ideig még látja az ég kékségét az átlátszó vízen keresztül, de minél mélyebbre jut, annál sötétebbé válik körülötte a víz. Ugy tetszik neki, mintha sötét felhő takarná el előtte a napot. E sötét felhőn keresztül vörös tányérszerű látványok látszanak a nap.

A mélységben különös módon változnak meg a búvár szeme előtt a színek. A nap sugarai megtörnek a vízben s színeiket magukba olvasztja a víz. A vörös szín hamarabb semmisül meg, mint a kék. A tenger fenekén levő fehér szikla zöldnek, a vörös színű hal, ásvány vagy növény pedig feketének látszik.

A tenger fenekét finom iszap fedi. A legnagyobb mélységekben ez az iszap rendkívül apró állatokká maradványaiból és meszes anyagú lefakódásaiból képződött. Mint már említettük, a tenger fenekén, éppen úgy, mint a szárazföldön nagyszerű változatosságú a tájkép. Hegyek, völgyek, sziklák, barlangok, hatalmas lapályok és pusztasághoz hasonló területek változatos képe tárul a búvár szeme elé. Sőt még ligetei és erdei is vannak a tengerfenéknek. A hínárerdők között gyönyörű vizinövények lengenek a vízben. Felettük ide-oda uszálnak a legkülönösebb alakú halak s szabad szemmel alig látható kis állatoktól kezdve a százszázas polipig és az óriás cápáig. Megfigyelték a kutatók: a mélység növekedésével az állatok alakja is változik. A legnagyobb mélységekben majdnem pirosvékonyágúnak és átlátszónak, kocsonyás testűnek az állatok. A tenger csodái közé tartozik az is, hogy van-

nak olyan halak, amelyekről a búvár hirtelenben nem tudja: állatok-e ezek vagy virágok. Ilyen például a virágalakú s "tengeri rózsá"-nak nevezett hal. Valóságban rózsaszínű. A színe piros s a szegélye kék. Kocsonyás teste százkilencvenkét tapogatószervvel bír. Egyik legérdekesebb csodája ez a teremtettség.

A tenger fenekének sötétség takarata rejtélyes módon igyekezik behatolni a tudósok. Ahova a szem nem pillanthat be, a fényképezőgép éles szemével igyekezik behatolni. Egy francia tudós olyan fényképezőgépet szerkesztett, amelynek segítségével a tenger fenekén is lehet fényképfelvételeket csinálni. Az acélburokba rejtett fényképezőgépet leeresztik a tenger fenekére. A géppel együtt vastag üvegburát is ereszt le s ebben sűrített oxigén és emelkivül erős fényt adó anyag van. Villamos készülék segítségével tüzet gyújt azután az üvegburában s a kisugárzó fény odavetődik a tenger fenekére s a fényképezőgép hirtelen megörökíti ekkor az előtte levő tárgyak képét.

A JÉGGEL FEDETT HOLD

A hold, ez a kihaltnak látszó csillag, 500-1000 millió évvel ezelőtt vált ki földünk tömegéből, hogy azután örök időkre körülötte bolyongjon égi pályáján. Holdvilágos éjjelen, tiszta légkörben tömördek teleszkóp irányul az égnek arra a pontjára, ahol akkor a hold fel-tűnt. Az a sokat vitatott kérdés, hogy lakott vagy kihalt világ-e a hold, ma már eldöntöttnek tekinthető. Ezelőtt több millió évvel lehetett élet ezen az égi testen, ma már semmiestire sincs. Az még nincs bebizonyítva ugyan, hogy a holdon egyáltalán nyoma sincs az életnek, de emberi élet nincs.

Ma már minden kétségen kívül meg van állapítva, hogy a holdnak nincsen légköre. A holdon tehát víz sincsen s amit a régi csillagászok tengereknek tartottak, az megannyi síkság, a melyen a víznek még csak nyoma sincs.

A legújabb hypothézis szerint a holdat vastag jég réteg borítja s ki van téve a világűr 273 fok Celsius hidegének. A holdnak földünk felé fordított félgömbjén (másik fele nekünk örök időktől fogva és örökre láthatatlan) bolygónk hatalmas sárgás-zöldes napnak látszik, amelynek átmérője tízszerese a nap odalátzó átmérőjének. A hold másik félgömbjén sohasem látható a föld s ha valaki látni akarná, meg kellene kerülnie a kis égitestet.

Ma már kétségtelen, hogy a szomszédos csillagon nincsen semmi életműködés. A vulkánok kialudtak, a felületen tehát nem változik semmi, a tengerek kiapadtak, a hegyek és kráterek beomlottak. Vigasztalan kép az, ami a teleszkópon elének tárul, kihalt, elpusztult világot látunk ott, amelyen siri csend lett urrá. Alusznak fenn a természet erői.

VASTARTALMU NÖVÉNYEK

A bécsi mezőgazdasági, bakteriológiai és növényvédő-állomás érdekes kísérletezést folytat. Ismeretes a vas jelentékeny szerepe az emberi szervezetben. A mesterségesen készített vastartalmú táplálószernek nem hatnak minden-

kor úgy, ahogy kívánatos volna, mert a bennük főlhalmozott, sokszor nagyon is jelentékeny vasmenyiség abban az alakban nem alakul át teljesen a testben. Ujabban az a nézet merült fel, hogy az emberi test vas szükségletét talán a növényi táplálékkal főlözhetné, s annak megfelelően kísérleteztek is olyanformán, hogy a növények vastartalmát megszorították. Először parajjal kísérleteztek; földjébe vashidrárt kevertek, s az eredmény az lett, mint rendszeren lenni szokott. Ez kedvező eredmény, amennyiben az ilyen növény vastartalma teljesen főlözi azt a szükségletet, amelyre gyógyítás céljából az embernek szüksége van, s amellett olyformán jut a testbe, mely a legjobb készítmények hibáitól is mentes.

A LEGFURFANGOSABB.

Három szuplikáns diák érkezik egy szegény paphoz, aki vendégszeretettel, de... elemőzsia nélkül látja őket szívesen, mert szegény az eklézsia, kénytelen kelletlen maga harangozik a pap.

Vacsorára mégis két tojást főz meg önkézüleg és azt mondja:

— Fiaim, rendszerint magam eszem két tojást, de máma megosztom vacsorámat veletek. Mjuttán egy tojás azonban egy embernek sem sok, annak jusson a tojás, a aki a legalkalomszerűbb verset idézi rá a bibliából.

Az első tehát megtörte a tojást és szólt:

— Megtörlek téged az Urnak nevében.

A másik megszöta ezekkel a szavakkal:

— Megszölak téged a földnek savával.

A harmadik hirtelen felhajtotta mondván:

— Menj be a te Uradnak örömebe!

MI IS AZ A BOLDOGSÁG.

Kérdezik a székely gyereket, hogy miből áll az ember boldogsága?

Feleli rá:

— Az ember boldogsága abból áll, ha pálinkát ihatik.

— Ki mondta néked ezt a boldogot?

— Hát az édsapámtól hallottam, azt mondta ökeeme, hogy akkor boldog, ha teleihatja magát.

FENYEGETÉS.

— Hová viszed azt a fokost?

Gyerek: Menek vele játszani!
— Jó, nem bánom, de ügyelj rá, mert ha elveszik, összetöröm jaz hátadon!

Hangverseny után

(Folyt. a 2. oldalról.)

— Igen. De nem olyan, mint te szem a taft vagy a...

— ...vagy a wilson...

— Wilson? Erről még nem is hallottam. Ugy-e?...

— Igen. Ez a legújabb fajta Wilson.

— Hm, olyan furcsa neve van.

— De van egy legislegújabb. Clemenceau-selyem.

— Jaj de furcsa! Ezt a nevet se hallottam még. És még milyen van?

— Poincaré-selyem, Lloyd George-selyem, Hoover-selyem.

— Istenem, hogy tanulom meg ezt a sok új nevet!... Hogy honnét veszik ezeket?...

— És most mi lesz azzal az öt-száz koronával?

— No hallod? Megfizetjük, illetve meg se mondjuk a mamának, hanem megveszem a terakot-tát.

— És az a negyvenkilene korona, amit azontul zsebmetstettek ki tőled?

— Az a negyvenkilene korona? Ez a negyvenkilene korona, amivel holnap jegyet váltok az Operába. Add is mindjárt ide, szívem.

(A pincér tálal. Önagysága eszik.)

Vasárnap és mindennap gondoljon arra, hogy a bankbetét a legbiztosabb.

MEGTAKARITOTT PÉNZÉT KÜLDJE BE HOZZÁNK MINT BANKBETÉTET.

Mi nemcsak megőrizzük, de kamatot is fizetünk. Anyagilag független csak úgy lehet, ha van megtakarított pénze. Meg van védve minden eshetőség ellen és soha sem szorul másokra.

BANKUNK SZIKLASZILARD.

Alaptőke, tartalék és betétek összege \$2,124,426.00

Általunk kiállított betétkönyv mindig készpénz, mert betétjét bármikor kamatostul visszafizetjük. Pénzküldés Magyarország minden részébe a legolcsóbb napi árfolyam mellett.

NÉMETH JÁNOS ÁLLAMI BANK

FŐSZÉLLET: A Bankpalotában 10 EAST 22nd STREET, NEW YORK, N. Y.

FIKÖZLET: 1597 Second Avenue, Corner 53rd Street

RTA
CROKER M. B.

JASRA GYÖNGYÖK

FORDITOTTA
NOVELLY RIZA

(Folytatás.)

— Fájdalom, esalódást kell önnek okoznom, nagyságos kisasszonyom, — szolt kellemesen csengő, tiszta hangon s egy sürgőnyt vett elő. — Ön bizonyára más valakit várt... Waltert, az unokafivéremet?

Támaszt keresve, megragadtam a közelemben levő karosszéket. — Egész testem remegett s a falak szédületes táncot jártak körülöttem.

— Kimondhatatlanul sajnálom, hogy épen én vagyok e kellemetlen hír átadója, mert látom, mily fájdalmasan érinti önt; de nyugodjék meg kérem, Walter holnap egészen bizonyosan itt lesz. Tizenkét óra husz perckor érkezik, amint a sürgönyben írja s nálam száll meg.

Ez tehát a sokat magasztalt Adonisz, — a család büszkesége — s egyszermind ugyanaz a férfi, akinek kedvéért én megtettem ezt a nagy utat.

Körülbelül öt vagy hat évvel lehetett idősebb mint Walter, de ugyanaz a szép, előkelő arc, mely engem meghódított. Hogy képzelhettem csak egy percig, hogy Walter ilyen emberré válhatott. Pedig tagadhatatlan, hogy azért mégis rendkívül hasonlítanak egymáshoz.

Lassan visszahúzódtam a zongora mellé. Valami végtelenül kínos érzés arra készítetett, hogy a homályt keressem s elrejtsem arcomat e sötét, kérdő szemek vizsgálata előtt. Oh, ha gyanyitáná a valót, ha tudná, hogy én, Ferrars Pamela, azért jöttem át a tengeren, hogy az ő hitvese legyek s nem Walteré. Össze kellett szednem minden erőmet, segítségül kellett hívnom a büszkeségemet. Oly erősen haraptam össze az ajkamat, hogy kiserkent belőle a vér. Zsebkendőmmel hirtelen letöröltem az áruló cseppeket, de szólni nem bírtam.

Ezalatt Thorold, aki nagy zavartat bizonyára félénkségnek tulajdonította, minden áron azon igyekezett, hogy megnyugtasson engem, a jövődöbeli rokonát, a kinek háztartását ellátta lámpával és porcellánnal. Milyen rettentetes, hogy épen most kellett az ajándékaira gondolnom! Csak rem kezdek mégis sirni!

— Már jó negyed órája álltam künt s elragadtatva hallgattam az ön gyönyörű játékát. Ez ritka élvezet számomra, mert én nagy zenekedvelő vagyok s most alig van alkalmam jó zenét hallani. Ez a hangszer az ön ujjai érintésére sir, kacag, panaszkodik és suttog, mintha élő lény volna.

Néhány összefüggéstelen szót dadogtam, amit ő egy kis elnézéssel köszönetnek vehetett.

— Amint a kertben hallgattam játékát, úgy képzeltem, mintha a hold sugaraiból áradnának le a földre: oly tulvilágának tetszett, hogy nem mertem belépni, féltem, hogy megtöröm a varázslatot... Remélem, jó utja volt! — folytatta azután udvariasan; én azonban még mindig nem feleltem.

Végre erőt vettem magamon. — Igen, a hajón... rendkívül sokan voltak, — hebegtem s erőtellenül lehanyatlottam a zongora előtt álló székre. Ismét hosszú, kínos-szünet következett.

— Ha most megkérném, hogy játsszék nekem valamit, kegyeskednék a kérésemet teljesíteni? Csak egy darabot, amit ön a legjobban szeret! Ha tudná milyen

ritka s milyen nagy élvezetben részesít, pem tagadná meg tőlem.

Szóltalanul leültem a zongorához s az én bizalmas jó barátom mellett ismét visszanyertem nyugalمامat és biztonságomat. A billentyűkből hamarabb tudtam hangot kicsalni, mint megszólalni.

— Csak azt játssza, amihez önmeg is kedve van, — ismételte Thorold a zongorára könyökölve. — Amihez nekem is kedvem van.

Rövid gondolkodás után Beethoven gyászindulójába fogtam. Thorold arcáról élénk meglepetés tükröződött. De mit is választottam volna más, mint ezt a gyászindulót, amely egy hős halálát zengte, hiszen az én hősem is meghalt. Fájdalomtól túlradó kebellem játszottam tovább s emellett éreztem, hogy hallgatóm szemé folyton arcomon esügg. Mikor az utolsó akkord is elhangzott, fölegyenesedett s mélyen fellélekzött.

— Gyönyörű! De milyen különös választás egy menyasszony részéről... Remélem, hogy nem tekinti a házasságot a szerelem sirjának s nem a boldogságát siratja el vele?

Szó nélkül nyultam a karkötőim után.

— Ez az ön arcképe, ugy-e? — kérdeztem hirtelen egy arcképre mutatva, amely az én tulajdonomban levő képek nagyjított mása volt.

— Igen, ez a legújabb arcké-

pem. Különbö a fényképész kissé hízelt és sajnálom, hogy kalappal a fejemen álltam a gép elé.

— Miért?

— Mert most mindenki azt fogja hinni, hogy kopasz vagyok, — felelte ő tréfásan. — Kopasz férfiak tudniillik nagyon szeretik, ha kalappal veszik le őket.

— Valóban? — mormogtam alig hallhatóan.

— Amint látom, nem volt kedve bálba menni. Bizonyára Waltert várta? Ezért nem mentem el én se.

— Rettentően fáradt vagyok, — suttogtam felemelkedve, — bocsásson meg, de kénytelen vagyok visszavonulni.

— Oh kérem nagyságos kisasszonyom, nekem kell bocsánatot kérnem, hogy ily késő éjjeli órában alkalmatlankodtam, de azért jöttem, hogy a sürgöny tartalmát közöljem önnel. Hanem önt igazán megviselte az ut!... Mihelyt Watty holnap megérkezik, rögtön utnak indítom, különben erre augusztus lesz szükség. Jó éjt kívánok!

Ugy tetszett nekem, hogy kezét akar nyújtani, de én úgy tettem, mintha nem látnám s minden erőmet összeszedve méltóságos fejbajtással elhagytam a szobát.

Önuralmam és büszkeségem hálát Istennek nem hagytak cserben. Most már szabad folyást engedhettem könnyeimnek. Nem emlékszem, hogyan jutottam szobámba, csak azt tudom, hogy gondosan becsuktam az ajtókat, leeresztettem a függönyöket, azután a lám-

pákat elfújtam s ruhástól lehanyatlottam az ágyra. Ott hevertem megtörtén, végképmegsemmisülve.

Fejem zugott, agyam égett, alig bírtam összeszedni gondolatimat. Pedig határoznom kellett a jövőm fölött, mert eltökéltem magamban, hogy ha idáig szándékosan csaltak meg, akkor minden előkészület ellenére visszalépek a házasságtól. Inkább száncraméltó, hajléktalan, elhagyott leány leszek, mint egy házug, csaló felesége.

Egyik óra a másik után mult el s én még mindig ébren feküdtem, bár a fáradtságtól minden tagom fájt. De tulerőteltet agyamat sokkal jobban felizgatták a nap eseményei, semhogy testem nyugalmat találhatott volna. Hallottam a sakál csuf üvöltését, a bálól hazatérő házigazdám vidám beszélgetését, majd elesenedett minden, csak egy fiatal kakas szólalt meg olykor-olykor, félénk, bátortalan hangon jelezve a hajnal közeledtét.

Rejtvények

1. VERSESEJTVÉNY.

Hat betűből állok,
Házi eszköz vagyok,
Használatban semmit
Egészben nem hagyok.
Láthatás a kezébe
Sok mesterembernek,
Ámbár nem árthatok
Á keményebb szernek.

2. TRÉFÁS KÉRDÉS.

Folt hátán folt,
Tű benne soha sem volt.
Mi ez?

Február 22-én közölt rejtvényeink megfejtései: 1) Makaróni; 2) Negyvenöt narancs és 27 citrom.

Helyesen fejtették meg: Trenyi Annuska, Fairport Harbor, O.; Martinszky Miklós, Bridgeport, Conn.; Hajós Mariska, New York, N. Y.; Mrs. Andrew Zöldy, Perth Amboy, N. J.; Kocsis Juliska, Dayton, O.; Magyar Károly, Glenfield, N. Y.; Varga Jánosné, Akron, O.; Bocsárdi Mihályné, Berwick, Pa.; Kóbor Miklós, Throop, Pa.; Szilágyi Pál, Irwington, N. J.; Fazekas József, Bridgeport, Conn.; L. Vécey, Elizabethport, N. J.; Kollai Károly, Millfield, O.; Szarvas Ferenc, Sharpville, Pa.; Kormos József, Lynch Mines, Ky.; Miss Ambrus, E. Chicago, Ind.; Mrs. Szabó, Welland, Ont., Canada; Paul Papp, Oak Creek, Colo.; Labeda Mihályné, Alverda, Pa.; Képes József, Cleveland, O.; Molnár István, Mannington, W. Va.; Szanyi Istvánné, Cleveland, O.; Spisák Lajos, Ashtabula, O.; Bara Józsefné, New Castle, Pa.; Mézáros Lajos, Atlanta, Ga.; Kardos István, Lorain, O.; Tamasik Mátyás, Windber, Pa.; Mrs. Szabics Martins Ferry, O.; D. Sáro, Expedit, Pa.; Fazekas Lászlóné, Mc Keesport, Pa.; Balogh Józsefné, Hamilton, Ont., Canada; Mike Cutty, Bloomington, Ill.; Somogyi Imre, Akron, O.; Tivald István, Paulsboro, N. J.; Feczko János, Cleveland, O.; Gergely István, Milwaukee, Wisc.; Fodor Andor, Imperial, Pa.; Rátz Istvánné, Akron, O.; Pákozdy Lydra, Falls View, Ont., Canada; Medgyessy Ferenc, Cleveland, O.; Vaszary Györgyné, Akron, O.; Budacsik János, Cincinnati, O.; Gall József, S. Brownsville, Pa.; Özv. Kecán Sándorné, Columbus, O.; Rasko Ferenc, So. Bend, Ind. és Nagy János, Alliance, .

A díjakat — sorshuzás után — Hajós Mariska new yorki, Varga Jánosné akroni és Fazekas József bridgeporti előfizetőink nyerték meg.

A LEGJOBB

KÖNYV

a bankkönyv. A legokosabb
erény a

TAKARÉKOSSÁG

Takarékosságának históriáját bankkönyvéből lehet megtudni.

Mentől nagyobb összegek
vannak a könyvbe beleírva,
annál szebb a történet.

NEM TUDNA
MÉG SZEBBÉ

TENNI ?

KISS EMIL

Bankár

133 Second Ave.,

New York

KIS LÁNYOKNAK KIS FIUKNAK

Tercsi és Fercsi

- Gyere velem, Tercsi!
- Hová, merre, Fercsi?
- Erdőbe-berdőbe,
- Erre, arra, amarra,
- Oda, ahol legelészik
- A császár-bácsi szamara.
- Mit csinálunk ottan?
- Megmondom legottan:
- A hátára ülünk,
- Megfogjuk a két fülét
- S elcsacsigolunk megnézni
- Az aranyos nagyszülét!
- Itt a csacsi, Fercsi!
- Ülünk reá, Tercsi!
- Gyi csacsika, gyi, gyi!
- Gyihó, a nagymamához!
- Oda, ahhoz a sátoros
- Borizú almafához!
- Megjöttünk, Nagyanó!
- Van alma, porhanyó?
- Alma is van, csók is!
- Abból adjak, vagy ebből?
- Megéheztünk, megsomjastunk:
- Kérünk mind a kettőből!

Répacsőz

(Vége.)

Mikor a vendégek szétoszlottak, a grófné és két leányát egy gyönyörű hálószobába kísérte az inas: mennyezetes ágy, hófehér vánkások és selyemtakaró várt ott reájok.

Olyan felségesen aludtak, hogy soha úgy nem. Másnap reggel felültek a hintóba, a házigazda elbucszott tőlük s a grófnének csak annyit sugott a fülébe:

— Tiszteltetem a vendégeket a fürdőn!

— Köszönöm, megmondom neki — viszonzá a grófné s melegen megszorította a házigazda kezét. Megigérte, hogy a fürdőből hazajövet újra meg fogja látogatni.

A házigazda hamiskásan mosolygott s tréfás kedvességgel felelt:

— Tehát a viszontlátásig! Hát eddig rendben volt minden. Még csak most kezdődött a furcsaság.

A grófné leányaival szerencsésen megérkezett a fürdőre. Nem támadta meg utközben semmi fejtelten ember többé. Hanem mekkorát bámult, mikor a fürdő nagy vendéglőjének az étkező-termébe lépett és — csupa ismerős emberrel találkozott. A vendéglős maga a titokzatos gróf vagy báró volt, kitől a kastély udvarán elbucszott.

A grófné kezét nyújtotta neki. A vendéglős majd elájult ekkora kegyességnek a láttára. Jaj de hogy merte megérinteni a grófné kezét.

— Micsoda, ön már itt van? — kérde a grófné nyájasan mosolyogva.

A vendéglős azt felelte, hogy neki mindig itt kell lennie, mert az üzlet úgy kívánja. A pincérek meglöpnék, ha...

— Micsoda pincérek? — Az enyéme itt... ni!... Én vagyok a vendéglős.

— Ne mókázzék!... Hogy volna ön vendéglős? De nini, ott látom a doktort! Jöjjön csak doktor, hamar!

A kövér, kopasz doktor oda

sietett, azt hitte, hogy az új vendég hamarjában rosszul lett és eret kell vágni rajta.

A grófné megszólalt:

— Nézze csak, a mi tegnapi szives házigazdánk erőnek erejével el akarja tagadni, hogy minket tegnap fejedelmi módok megvendégtelt. Kérem, juttassa az eszébe!

A kövér, kopasz doktor szinte bekapta a saját fejét éktelen bámulatában. Ilyet ő még nem hallott. Gyanakodva nézett a grófnéra, szentül meg volt győződve, hogy szegénynek nincs egészen rendben a szénája.

És ez így ment tovább. A grófné minden fürdővendégnek arról a pompás lakomáról beszélt, amelyet együtt költöztek el a vendéglős kastélyában. Pedig azok egy kukkot sem tudtak a dologból. Végre mindenki bolondnak tartotta a grófnét meg a két leányát.

Nem maradhatott a fürdőn. Olyan társaságban, mely egytől-egyig letagadta a találkozásukat, csak nem maradhatott.

Harmadnap kiadta a parancsot az inasnak, hogy hazamennek, pakoljon be mindent.

Meg akarta mindenáron tudni,

hogy ő-e a bolond, vagy azok a bolondok, akik őt tartják bolondnak. Be akart szólni a kastélyba. Majd megmagyarázza a dolgot a szives házigazda:

Mikor a fürdővendégek megtudták, hogy a hóbortos grófné a két hóbortos leányával elmegy: össze sugtak-bugtak:

— Hát persze, hogy nincs helyén az esze!...

A grófné az Óriás-hegyhez érkeve kereste a kastélyt, — de nem találta.

Kérdezősködött a környéken, de az emberek a szemébe kacagtak s azt mondták, hogy sohasem is volt ott kastély; nyilván reászedte valaki!...

Ugyan bizony ki szedhette reá? Az a nagy kópé, aki jót és rosszat cselekedett, megrikatta vagy megkacagtatta, boldoggá vagy boldogtalanná tette az embereket, már amint neki tetszett...

Répa-csőz üzte vele is játékát. A grófné sohasem beszélt ezen a szellemekről; azt sem mondta, hogy vannak, azt sem merte mondani, hogy nincsenek.

Répa-csőzt azóta sem látta senki a halandó emberek közül. Nem is fogja látni soha senki.

Büvészet

A varázs-tárca.

Kevertessék szurokkorom (Kienruss) fekete szappan- vagy fagygyúval össze s e keverékkel egy papírdarabot kenjük be, melyet megszáritva, kissé letörölünk. Épp úgy készítsünk vörös ceruza és fagygyúból egy keveréket, mellyel más papírdarabot kenünk be s azt is megszáritva, letöröljük. E két papírdarab közé egy tiszta fehérét alkalmazva, mindhármát a tárcába helyezzük, úgy, hogy a tiszta papír egyfelől a vörös, másfelől a fekete papírral érintkezze. Most felszólítunk valakit, hogy valamit írjon egy darabka papírra s mintegy véletlenül a tárcát helyezzük a papír alá, melyre az illető írni fog. Írásra pedig kemény írót alkalmazunk, e mellett arra jól vigyázzunk, vajjon vörös vagy fekete írónal írand-e az illető, hogy a szerint igazithassuk a tárcát. Az írás le leendő nyomva a tiszta papíron, melyet a szics-

nes papír közé zártunk. Hogy a dolog még feltűnőbb legyen, az írónak meg-hagyjuk, hogy a papírt, melyre írt, el-égesse, a nélkül, hogy nekünk megmutatná, s így annál meglepőbbé lesz a műtét.

Tüzes kigyók.

Kámfort pálinkában olvasztunk föl, mely olvadékba hosszú, vékony papírszeleteket mártunk. Megszáritva meggyújtjuk ezeket. Ha így este valamely magaslatról leboacsájtjuk, úgy repdesnek a légben, mint tüzes kigyók.

Egyik írást másikká változtatni.

Feloldunk vitriolt tiszta vízben és e folyadékkal több szót írunk egy papírra. Ezen írás, ha megszárad, nem lesz látható. Ezután égessünk el egy vászonrongyot szénán, melyet egy kevés gyantavizzel tintalászatú folyadékkal

keverünk. Készen tartunk egyuttal erősen főtt gubacs-vizet is.

Ha most valaki felszólításunkra a tintaforma folyadékkal ír néhány szót az elkészített papírra, mi pedig azt egy, a gubacsvizbe mártott szivacsccsal lemoszuk, ez az írás eltűnt lesz és helyében a mi általunk előbb írt szavak fognak előtűnni.

Ki a fortélyt nem ismeri, nagyon csodálkozni fog e büvészetben.

Mikép eszközölhetjük azt, hogy a tojás az asztalon futkosson?

A tojásból kis nyílason kifuttatjuk tartalmát, tücsköt vagy más kis bogár kát eresztünk belé, a nyílást pedig fagygyúval tapasztjuk be. Ezután égő gyertyát jól közel tartunk e tojáshoz, s a tojás a lassan mozgó gyertyát mindenfelé követendi.

Egy gyűrűt a fonál hamuján függve tartani.

Középvastagságu fonalat néhány percig sóvízben áztassunk, könnyű gyűrűt akasszunk rá s gyujtsuk meg a fonalat. A gyűrű, csak ha megmozdítatik, fog leesni.

Humor

MIVÉ TESZI AZ EMBERT A BOR.

Mikor Noé az özönvíz elől a bárkába menekült, bort is vitt magával. Unta magát nagyon az öreg s unalmában a borba hatféle állat vérért keverte.

Először oroszlánvért kevert. Azután tigrisvért. Ez sem volt elég, kevert belé még medve-, vadász-, majom- meg galambvért is.

No de meg is látszik azokon az embereken, akik egy pohárral több bort isznak, ezeknek az állatoknak a vére.

Van olyan ember, aki a bortól büszke, mint az oroszlán.

Olyan, aki kegyetlen, mint a tigris.

Némely ember dülöngél, mint a medve.

Más ember a sárban fetreng, akár a disznó.

Némelyik mindenre nevet, akár a majom.

De van olyan is, aki olyan szelid a bortól, akár a galamb.

A TILOSBAN.

Megéheztet Laczi az almára és egyet gondolt, elment almát lopni.

Nagyszerűen sikerült, csak a vége romlott el majdnem egészen, mert mikor az utolsó almát tette a kalapba, meglátta a csőz.

Persze a Laczi nem várja be, hanem fűggen szedi a lábát.

— Hé, fiu! — kiált a csőz. — Állj csak meg egy szóra! Mondok valamit!

Visszakiáltja a Laczi:

— Nem vagyok én kiváncsi! Aszondta a tanító, hogy kis gyerekeknek nem muszáj mindent tudni!

Ő ELMONDTA.

— No Pista, oszt elmondtad a Tóth Gáspár komámnak szépen az üzenetemet?

— E' mondtam édosapám.

— Oszt mit szólt rá?

— Nem szót rá semmit, csak azt üzenté, hogy aszongya izenné meg apám uram még egyszer, hogy mit akart, mert aszongya, abbul a mit én gajdoló, nem ért egy kukkot se.

Tüdőbalzsam!

Mellfájás, torokfájás, rekedtség, köhögés, Asztma, nehéz lélegzés, légcsőhurut, oldalszurás, heptika, ellen legjobban bevált gyógyszer. Kitűnő nyálkaoldó! Tüdővész sorvadás ellen megbízható óvszer és fájdalomcsillapító.

Gyermekeknek is adható számarköhögés ellen.

Ara 1 dollár, póstan \$1.10, 6 üveg \$5.00 bérmentve. Mell pasztilla ára dobozonként 25 cent.

Mintán ezen győgytár tudományos egyetemi képzéssel bíró okleveles GYÓGYSZERÉSZEK ÉS VEGYÉSZEK állandó felügyelete alatt áll, ORVOSI RENDELVÉNYEKET, RECEPTEKET, pontosan készítünk MÉRSÉKELT ÁRAK mellett.

Magyar orvos itt minden időben található.

„MEGVÁLTÓ“

Gyógyszertár

FILSINGER AURÉL EGYEDÜLI TULAJDONOS

okleveles Ohio állami magyar gyógyszerész

15 Spring Common

Youngstown, Ohio

ASSZONYOK LÁNYOK

Megszomorodott szivek

(Irnak.)

— Kérlek, ird meg a gyászjelentést.

— Én irjam meg? Mindent én csináljak? És tulajdonképpen kinek volna a kötelessége? A te apád volt, vagy az enyém? Különbösen is tönkre vannak téve az idegeim.

— De kedvesem, egész nap rendelkeztem, dolgoztam, szaladgáltam. Voltam a hivatalban, rendelttem gyászruhát, koszorút, kecsikat, voltam a Konkordiánál...

— Csak tán nem a Konkordiánál voltál? Mit fognak mondani a barátaink! Mindenki azt hiszi majd, hogy én sajnáltam a pénzt. Miért nem mentél a Kegyelethez? Ó, ha eszembe jutnak azok a kóppott, diszmagyarba bujtatott, mosdatlan favágók! Istenem... Istenem!...

— Bánom is én, ha favágó vagy eszmadialegény, viszi a bádorgardot. Ne is bosszants vele. Azért mentem a Konkordiához, mert az utamba esett. De mondd meg végre, megírod a gyászjelentést, vagy nem?

— Mit, neked semmi, ha a kövér Kabosné engem kinevet? Csináld te. Te ugy is jobban tudsz mindent.

— Jól van. Megírom. Te addig összegyűjthetnéd a címeket. Hiszen ha egy is kimarad, egy esztendeig bosszantanak érte.

— Én bosszantalak? Én szeki-rozlok? Óh, igazságos Isten!

— Jól van jó. Csak csináld már, most nincs idő vitatkozni, veszekdni. Én is irok, te is irj.

(Irnak.)

— Ne felejtse el Lajoskát aláírni. Ne úgy irjad, hogy Lajos, hanem Lajoska.

— De kérek, ne gyerekeskedj. Nem születésnap felköszöntő ez, hanem gyászjelentés. Lajosnak írom.

— Lajosnak írod Lajoskát. (Sir.) Hát a megboldogult nem úgy mondta mindig, hogy Lajoska. (Zokog.) Mindig Lajoskának hívta, hiszen úgy szerette. (Még jobban zokog.) Hát ezt érdemeled tőled az édesapád?

— Drágám, ne bolondíts meg, mert mindjárt a földhöz vágom az egészet. Hiszen még nem tartok ott. Te csak ird a címeket. A postatanácsost ki ne felejtse. Se Kalmárt. Kalmárt, az ékszerész.

— Csak ne taníts és ne idegesíts. A végén majd kritizálhatsz, de most csak végezd a magad dolgát. (Sirva.) Lajoskát nem fogom neked soha elfelejteni...

(Irnak.)

— Hogy irjam: róm. kath. temetőben, vagy római katolikus sirkertben?

— Csak ird ki, hogy római katolikus temetőben. Ird ki egészen a szavakat.

— Nem arról van szó, nem azt kérdeztem én. Mit irjak, temetőt, vagy sirkertet?

— Persze, hogy temetőt. A templom nem imaház, a temető

pedig nem sikert. Ezeknek a szavaknak van bizonyos izük.

— Ugyan drágám, miért ne lehetne sirkert? Hát érdemes ilyenből kabinetkérdést csinálni?

— Szent Isten! Hát nem te kérdeztél, hogy mit irj, temetőt-e vagy sirkertet? Ha nem jól érzed magad, menj ki a levegőre, de ne kinezd ostobaságaidal a feleségedet...

(Irnak.)

— A koszoru szalagján biztosan nyomtatott írás lesz.

— A koszoru szalagján?

— Igen, a koszoru szalagján. Hiába adod az ártatlant, tudom, hogy nem kívántál írott írást.

— De kérek, hát nem mindegy az, ha írott vagy nyomtatott az írás?

— És te intelligens embernek tartod magad? Nem tudod, hogy huszforintos koszoru szalagján

csak írás lehet. Vagy azt akarod, hogy a ravatal körül mindenki gúnyosan mosolygjon? Nem; nevetni, igen, nevetni fognak. De az téged nem bánt. Más ember legalább busul, de te itt vigan lóbázod a labadat.

— Mit, én lóbázom a lábamat? Eliz, Eliz, hát hogy mondhatsz ilyesmit? Te, te... Még apám holtteste mellett is gyötörsz. (Könyezik.) Ha bevégzem a gyászjelentést, telefonálok.

(Irnak.)

— Eliz, mit gondolsz, eljön-e az igazgató?

— Ugyan, ne fantáziálg. Ha nem hordanak körül szivarokat, akkor nem jön. Már pedig most ninesen névnap, sem családi jubileum.

— De azért lehet, hogy eljön. — Ugyan kérek, ne beszélj, ha nem irj.

KISS JÓZSEFNÉ. — Azt a szert csak orvosi rendelésre kaphatja meg a gyógyszerárban. Mutassa meg házi orvosának az érdekelt cikket. Udv. Terka néni.

EGY FIATAL ASSZONY. — Megpróbáljuk beszerezni. Tessék figyelemmel kísérni ezt rovatot.

NÉMETHI. — Ön választ kér, de elfeledte megírni, mire kér választ. Sziveskedjék talán megírni ezt is. Udv.

GAZDASSZONY. — Nagyon helyesen cselekszik, ha nem öntözi napfény mellett, mert az így öntözött virágok rozsdát kapnak. Legokosabb este, vagy reggel megöntözni a növényeket.

SZERELMES LÁNY. — Ilyen dolgot nem szabad elkövetni és nem is lehet az szerelmes, aki ilyent el tud követni. Legokosabb, ha a mamához fordul tanácsért. Ő jobban ösmeri őnt is, az udvarlóját is, mint Terka néni. Egyébként sokszor üdvözlí Terka néni.

PROFESSOR METCHNIKOV

aki az egész világon híre, megállapította, hogyan lehet száz éves kort elérni, jó egészségben maradni és fiatalosan érezni mindvégig.

Intézetünk több ismert európai orvos vezetése alatt áll. Azon célból lett megalapítva, hogy a magyarok szenvedéseit segítsen.

Alapos vizsgálat alá vettük mindama betegségeket, melyben honfitársaink szenvednek. Több évi tanulmányozás és munka után megalapítottuk ezt az **INTÉZETET** a patent orvosságok előállítására, hogy sikeresen megküzdhessünk a betegségekkel.

Felataluk a megfelelő gyógyszereket testvéreink gyógyítására minden betegségnél, bármennyire elhanyagoltak is. Eme gyógyszerek értékét elismerik kiváló **SPECIALISTAK** is. Össze lettek gyűjtve eme orvosságok alkotórészei az egész föld kerekéről. Egy része Magyarországról, más része Németországból, Olaszországból, Afrikából és Dél-Amerikából és irásbeli **JÓTLLAST** adunk, hogy megfelelnék az Egyesült Államok törvényeinek.

NE LEGYEN ELKEDVETLENITVE

ha az orvosok fel is adták a reményt Önt kigyógyítani. — Ha bármikor szüksége van az alant felsorolt gyógyszerekre, vágja ki ezt a hirdetést, tegyen keresztet a kívánt gyógyszer neve után, írja alá nevét és címét és küldje be nekünk. Mindenkor **INGYEN** állunk szolgálatára és őszinte tanácsot adunk Önnek.

A gyógyszerek neve:

1. Férfi betegségek:	----- Bármely korban és állapotban.
2. Kőszvény:	----- izom- és csuklófájdalmak ellen a test bármely részében.
3. Vérmegezés:	----- Klütések és bőrbetegségek.
4. Gyengeség:	----- Nyjokori halláspék.
5. Tüdőbajok:	----- Köhögés, Asthma, Bronchitis és Meghűlés.
6. Gyomor:	----- belek és a gyomor rendbehozására.
7. Vese bajok:	----- Gyenge vesék és vizeleti bajok.
8. Bőrbetegségek:	----- Eczema, nyílt sebek és var.
9. Erősítő szer:	----- Gyenge szervezet, vérhiány és étvágytalanság.
10. Női betegségek:	----- Haví rendeltenségek, tisztulások és vérzések.

Minden levelezés titoktartás mellett történik.

THE ROMAN MEDICINE COMPANY
STATION 5, PHILADELPHIA, PA.

22, 29, márc 7, 14

— A Karolina gyermekeit biztosan előbbre irtad, mint Lajoskát.

— Természetesen, hiszen Karolina a néném, idősebb, mint én. Még a Béla gyermekei is előbb következnek, mert ő is idősebb.

— Micsoda, hát a mi Lajoskánk az utolsó?

— Igen. De hát tehetek én arról, hogy én vagyok az apám legfiatalabb gyermeke?

— Még a Béla gyermekei is! Azé a Bélaé, aki kiützte házából az apját, a te apádat! Az ő gyermekei előzik meg az én Lajoskám. (Sirva.) Hát mondd, mondd meg te, nem ugy bántam vele mindig, mintha a saját apám lenne? Nem én voltam mindig az ágya mellett? Mondd, ki himezte neki azt a szép hálósipkát? Ugy-e, nem a kedves Karolina, ugy-e, nem a drága Béla felesége, hanem én, én a saját kezemmel. És most azt érdemlem meg, hogy Lajoska lesz az utolsó. Az utolsó, mint valami türt, törvénytelen gyermek... Istenem, be szerencsétlen vagyok... (Keservesen zokog.)

— De édes Eliz, hát mit csináljak, ha már ilyen a szokás! Ezen nem lehet változtatni.

— Tudom, mindig azt mondd. Minden nekünk kerül a legtöbbször és a mi drága pénzünkért mégis mi vagyunk a legutolsók...

— De, drágám...

— Kérlek, ne szójj semmit. Majd szétpattan a fejem. Nem tudok tovább írni. Még mindig nem hozták próbálni a gyászruhát! (Idegesen járkál fel és alá.) Édesem, folytasd te a címeket, hiszen már ugy is készen vagy. Rögtön jövök, csak megnézem, hát ha mégis elhozták a ruhát.

— De mikor telefonálok?

— Mindjárt, mindjárt. Hiszen mondom, hogy azonnal itt leszek. Hát nines benned egy csepp belátás?

(Kimegy. A férj ir. Eltelk háromnegyed óra. A férj még mindig írja a címeket. Végre beront a felesége-kisirt arecal.)

— És te nyugodtan irsz? Gyere, nézd meg a bátyád háromforintos koszoruját... A szalonban a részeg favágók össze-vissza török a butorokat... Gorombáskodnak velem... A gyászruha bő... Én meghalok, én nem birom tovább...

NEM TUDJA...

— Béla, miért megy a villám olyan cikk-cakkban és nem egyenesen?

— Nagyszerű! Mert mikor elindul, nem tudja, hogy hová csapjon le.

A HARC HEVÉBEN.

Veszekszik két iskolatárs. Kíáltja az egyik:

— Ha azt hiszed, hogy marhával van dolgod, majd megmutatom, hogy jó helyen jársz!

AKAR ÖN MAGAS ÉLETKORT ELÉRNI? AKAR ÖN BOLDOG ÉS MEGELEGEDETT LENNI? AKAR ÖN SIKEREKÉT A MUNKÁJÁBAN?

**E HÁROM KÉRDÉS LEBEGJEN MINDEN EMBER SZEME ELŐTT AKKOR,
AMIDŐN KÜZDELMES ÉLETÉN KÖNNYITENI SZERETNE ÉS
HOSSZU, BOLDOG ÉLETKOR ELÉRÉSÉRE TÖREKSZIK**

Megdöbbenő, hogy mennyi gyenge és kimerült idegzetű — még élete virágában levő — nő és férfi jár közöttünk és egy sem tudja bajának valódi okát! — Ha gyomruk fáj, vagy emésztésük nincsen rendben — elég okatlanul — mindenféle kutyvalékot szednek, vagy kiéhezettéssel próbálnak segíteni. — A kutyvalékokkal még jobban aláássák egészségüket, az éhezéssel meg legyengítik szervezetüket, nem gondolván arra, hogy a gyomorfájást, vagy egyéb rendellenességet a gyöngye, kimerült idegek is okozhatják.

Sok ember nem tudja felfogni, hogy mi az idegerő és nem tudja elképzelni, mily boldogok azok, kik idegerejüket megőrizték. — Az idegerő az az erély, melyet az egész idegrendszer fejleszt és hatása nemcsak az egyes szervekre, de az egész testre és az agyra is kiterjed. — Szabályozza a testi erőt és ellentállást, az agyműködést, a kitartó képességet. — Ez az a láthatatlan erő, mely ha megvan: egészséget, sikert, boldogságot, — ha elveszett: betegséget, balsikert és boldogtalanságot jelent. — Bátran állíthatjuk, hogy az idegerő maga az ÉLET!

Az idegek nagy szerepet játszanak az életben. — Majdnem minden ember többé-kevésbé ideges, mert mint mondani szokás: "gyorsan élünk". — Az emberiség nagy tömege küzd a megélhetésért. — Gyorsan gondolkozik, gyorsan dolgozik, gyorsan csúszik és aránylag keveset pihen. — Ez a gyors, nyugtalan élet, a megélhetésért való folytonos tülekedés azután elsősorban természetesen az idegerőt emésztí fel.

Ha fogyó idegerőt maga a természet nem pótolja, vagy az idegek maguk újból nem fejlesztik azt oly gyorsan, mint ahogyan elhasználdik, — komoly, sőt végzetes következmények állhatnak be. — Sokszor vérszegénység, idegesség, fejfájás, erőtlenség és kimerültség, emésztési zavarok, álmatlanság, az emlékező tehetség gyöngülése, ingerlékenység, levertség, a munkakedv elvesztése, életuntagság és sok más komoly zavar az ideg-kimerültség eredménye.

Az idegerő — kimerült gyenge idegekkel — éppúgy nem képzelhető el, mint ahogy egy elromlott dynamóval nem lehet villanyt fejleszteni. — Az idegekre tehát vigyázni kell: tápláljuk azokat, hogy idegerőt fejthessenek ki. — Bár mindenki tudja, hogy az idegerő az egészség, az erő, a boldogulás alapja, mégis sok, nagyon sok emberrel találkozunk, akik gyengék, kimerültek és idegesek, mert tulajdonképpen nem tudják, hogy mi a bajuk és nem tudják, hogy mit tegyenek idegerejük visszaszerzésére. — Akiknek idegei erősek, azok boldognak, azok egészségesek, azok erősek, azok élvezik az élet örömeit és bátran harcba kelnek annak küzdelmeivel. — A gyenge idegzetű emberek teste is gyenge és még gyenge testben rendszeren gyenge lélek is lakik, agyműködésük lassu, akaraterejük ingadozó, bátortalanok, félénkek és az élet legcsekélyebb bajaival szemben is ugyszólván tehetetlenek. — Sok nő és férfi ily komoly állapotban van csak azért, mert idegeik nem kapják meg a kellő és megfelelő táplálékot.

Gyenge Ön?, ideges?, fáradt?, ingerlékeny?, éjjelét álmatlanul tölti?, ok nélküli gondok bántják?, levert?, szédül?, feje fáj?, emésztése rossz?, feledékeny?, félénk?, stb?... gondoljon idegeire, mert talán azok, egyedül csak azok okozzák a bajt!

Az emberiség áldása, Partos C. Miklós new yorki hírneves gyógyszerész és vegyész találmánya, a "maga nemében páratlan" és milliók által használt és dicsért: "PARTOGLORY", mely az idegrendszert erősíti, fokozatosan rendbehozza, úgy, hogy az idegerőt ismét kiváltja. — A "PARTOGLORY" táplálja és csillapítja az idegeket. — Táplálja a fogyó idegerőt és csillapítja a túlfeszített idegeket.

A "PARTOGLORY" nem a "pillanat" szere. — Nem olyan szer, mely csak ideig-óráig csillapítja az idegeket. — Igazi és valószínű ideg-tápláló, vérképző és izomfejlesztő ital, mely megújítja az idegrendszert és segélyével az egész szervezet új életre kel.

A "PARTOGLORY" igazán megbecsülhetetlen fiataloknak, öregeknek, nőknek, férfiaknak és gyermekeknek egyaránt. — Az élet terhe, a megélhetés gondja rendszeren a férfi vállát nyomja. — Dolgozik és dolgozik megfeszített erővel az idegerő rovására. — Egyesek sokat dohányoznak, mások izgató italokat élveznek túlságos mértékben: az idegrendszer rovására. — A nőknek szintén legnagyobb kineve az erős idegzet. — Csak az erős, acélos, egészséges idegekkel bíró nő élvezheti az életet. — Az egészséges idegekkel együtt jár a jókinés, szépség, élénkség és boldogság. — A gyenge idegzetű nők elvesztik életkedvüket, szépségüket, bájukat, pedig még fiatalok és élvezhetnék az életet. — És mindez csak azért van, mert nem táplálják idegeiket és tétlenül nézik, hogy azok kimerüljenek. — Gyenge idegzetű szülőknek azután, rendszerint már gyermekeik is azok. — Tápláljuk tehát a gyermekek idegeit is még idejekorán!

"PARTOGLORY"-t használjon tehát mindenki egyaránt, mert ennek a szernek eredménye: erőt, egészséget, sikert, boldogságot és hosszú életet jelent!

A "PARTOGLORY" ára 5 üveggel csak 5 dollár, 1 üveggel 1 dollár 25 cent. — Okosan cselekszik, ha mindjárt 5 üveggel rendel belőle, mert így megtakarít 1 dollár 25 centet és megkíméli magát az utánrendeléssel járó munka fáradságától és postaköltségektől. Kapható a felfaláló és egyedüli készítőnél ezen cím alatt: PARTOS PATIKA, 160 SECOND AVE., NEW YORK, N. Y.

Azok, akik elolvasták az idegerősítő rendkívül fontosságára vonatkozó fejtegetésünket, olvassák el az alanti "AJÁNDÉK-SZELVÉNYT" is.

**Ha "PARTOGLORY"-t rendel, vágja ki és a rendelessel
együtt küldje be az alanti AJÁNDÉK-SZELVÉNYT:**

VÁGJA KI! AJÁNDÉK-SZELVÉNY VÁGJA KI!

I. PARTOS PATIKA, 160 SECOND AVE., NEW YORK, N. Y.

Annak jeléül, hogy az Önök által fentebb megírott, az idegerő rendkívüli fontosságára vonatkozó fejtegetést elolvastam, ezennel beküldöm "PARTOGLORY"-RENDELÉSEMET.....dollar összegben és ezt a kis AJÁNDÉK-SZELVÉNYT.—Kérem a rendelést az ajándéktárggyal együtt megküldeni.

Tisztelettel

A rendelő neve és pontos címe.....